

TURUN YLIOPISTO
BRAHEA-KESKUS

Turun yliopisto
University of Turku

KIRJAILIJOIDENTALOUDELLINEN ASEMA
SUOMESSA 2017

MIKKO GRÖNLUND

SYYSKUU 2018

SISÄLLYSLUETTELO

TIIVISTELMÄ	3
REFERAT	6
EXECUTIVE SUMMARY	9
1 TUTKIMUKSEN TAUSTA JA TARKOITUS	12
2 VASTAUSASTE JA VASTAAJAJOUKON RAKENNE	13
3 KIRJAILIJOIDEN TALOUDELLINEN TILANNE SUOMESSA 2017	20
3.1 Kirjailijoiden kokonaistulot kaunokirjallisesta ja muusta kirjailijan työhön liittyvästä työstä	20
3.2 Muun ansiotyön merkitys kirjailijoille	24
3.3 Kirjailijoiden saamat apurahat	26
3.4 Kirjailijoiden eläketurva	30
3.4.1 Valtion ylimääräinen taitelijaeläke	30
3.4.2 Yrittäjän eläkevakuutus (YEL) ja apurahansaajan eläkevakuutus (MYEL)	30
4 ERILAISET TAUSTAMUUTTUJAT JA TALOUDELLINEN ASEMA	31
5 MUUTOKSET KIRJAILIJOIDEN TALOUDELLISESSA ASEMASSA	36
LIITE 1: Tutkimuksessa käytetty kysymyslomake	40
LIITE 2: Eri ryhmien kirjailijan työstä saamien tulojen mediaani, keskiarvot sekä ala- ja yläkvartiilit	46

TIIVISTELMÄ

Tutkimuksen tarkoitus ja taustat

Tutkimuksen toimeksiantaja oli Suomen Kirjailijaliitto ry ja sen toteutti Turun yliopiston Brahea-keskus. Tutkimus kuvaa suomalaisten kaunokirjailijoiden taloudellista asemaa vuonna 2017. Sen tarkoituksena oli saada tietoa kirjailijoiden kaunokirjallisuudesta työstä saamista tuloista ja muista kirjailijan työhön liittyvistä tulonlähteistä. Lisäksi tutkimus antaa tietoa suomalaisesta kirjailijakunnasta. Edellinen vastaava tutkimus tehtiin vuonna 2011 ja se kuvasi kaunokirjailijoiden taloudellista asemaa vuonna 2010.

Vastausaste

Jokaisella Suomen Kirjailijaliiton 769 jäsenellä oli mahdollisuus osallistua tutkimukseen vastaamalla sähköiseen kyselyyn tai täyttämällä paperinen kyselylomake. Vastauksia saatiin yhteensä 225 kappaletta. Tutkimuksen vastausaste oli 29 prosenttia. Vastausaste on tavanomainen muihin vastaavan kaltaisiin tutkimuksiin verrattuna, ja sen tasoa voidaan pitää kohtuullisen hyvänä.

Vastaajien taustatiedot

- Vastaajista hieman yli puolet (56 % n = 127) oli naisia ja hieman alle puolet (44 % n = 98) miehiä. Verrattaessa jakaumaa Suomen Kirjailijaliiton koko jäsenkunnan sukupuolijakaumaan voidaan todeta, että naiset vastasivat hieman aktiivisemmin kuin miehet; Kirjailijaliiton jäsenistä 51 prosenttia on naisia ja 49 prosenttia miehiä.
- Vastaajat olivat 31–96-vuotiaita. Vastaajajoukon mediaani-ikä oli 57 vuotta. Vastaajien mediaani-ikä vastaa hyvin Suomen Kirjailijaliiton koko jäsenkunnan mediaani-ikää, joka on 58 vuotta.
- Lähes puolella (45 %) vastaajista oli ylempi korkeakoulututkinto ja noin kuudenneksella (15 %) alempi korkeakoulututkinto. Kokonaisuudessaan vastaajien koulutustaso on varsin korkea, sillä kahdella kolmasosalla (66 %) vastaajista on vähintään alemman korkeakouluasteen koulutus. Pelkästään perusasteen koulutus on vain 5 prosentilla vastaajista.
- Hieman yli puolet vastaajista (56 %) on julkaissut eniten proosaa. Joka viides (19 %) vastaaja on julkaissut eniten lasten- ja nuortenkirjoja ja hieman alle viidennes (16 %) runoja. Yli puolet vastaajista (54 %) julkaissut vähintään kolmea eri kirjallisuuden lajia
- Valtaosa tutkimukseen osallistuneista on aktiivisesti julkaisevia kirjailijoita. Vastaajat ovat kirjailijauransa aikana julkaisseet uuden kirjan keskimäärin hieman yli 1,5 vuoden välein. Yhdeksän kymmenestä (88 %) vastaajasta ilmoitti julkaisseensa kirjan vuonna 2014 tai sen jälkeen. Yli puolet (60 %) vastaajista on julkaissut kirjan vuonna 2017 tai 2018.
- Kolme neljäsosaa (76 %) vastaajista on kirjailijanuransa aikana julkaisut useamman kustantajan kautta ja vain neljännes (24 %) on julkaissut vain yhden kustantajan kautta.

Kirjailijan tulot

Kirjailijan tulonlähteinä tarkasteltiin kaunokirjalliseen työhön perustuvia tuloja sekä muita kirjailijoiden työhön liittyviä tuloja. Kaunokirjallisen työn tuloja ovat kustantajilta saadut kirjan myynnin mukaiset tilitykset, tulot ulkomailta, lainauskorvaukset, tulot kirjoista tehdyistä dramatisoinneista, tulot erilaisista käsikirjoitustöistä sekä erilaiset tekijänoikeuskorvaukset. Kirjailijan työhön liittyviä muita tuloja ovat esimerkiksi

Kirjailijoiden taloudellinen asema Suomessa 2017

kirjailijana saadut tulot esiintymistä, lehtityöstä (kolumnit, esseet tms.) ja kirjoittamisen opettamisesta saadut tulot. Tutkimuksessa tarkasteltiin myös apurahojen osuutta kirjailijoiden tuloista.

- Kirjailijoiden veronalaisten tulojen mediaani kaunokirjallisesta työstä ja muusta kirjailijan työhön liittyvästä työstä oli vuonna 2017 yhteensä 4 800 euroa. Tulojen alakvartiili oli 1 228 euroa ja yläkvartiili 13 955 euroa.
- Kaunokirjallisesta työstä saatujen verollisten bruttotulojen mediaani oli 2 294 euroa vuodessa. Tulojen alakvartiili oli 504 euroa ja yläkvartiili 9 350 euroa.
- Muusta kirjailijan työhön liittyvästä työstä saatujen verollisten bruttotulojen mediaani oli 840 euroa. Muiden tulojen alakvartiili oli 0 euroa ja yläkvartiili 3 345 euroa.
- Varsinaisten tulojen lisäksi erilaiset apurahat muodostavat merkittävän osan kirjailijakunnan toimeentuloa. Selvästi yli puolet (59 %) vastaajista oli saanut apurahaa vuonna 2017.
- Apurahojen mediaani vuonna 2017 oli 9 250 euroa. Vastaajien saamien apurahojen alakvartiili oli 5 000 euroa ja yläkvartiili noin 19 150 euroa.
- Laskettaessa yhteen verolliset tulot kaunokirjallisesta työstä ja muista kirjailijan työhön liittyvistä töistä sekä saadut apurahat olivat tulojen mediaani 11 000 euroa. Yhteenlaskettujen verollisten tulojen ja apurahojen alakvartiili oli 2 527 euroa ja yläkvartiili 25 000 euroa.
- Kirjallisuuspalkinnoilla ei ollut merkitystä kirjailijoiden tuloihin.

Kaunokirjallisesta työstä saadut tulot

- Kaunokirjallisesta työstä saadut tulot kertyvät monesta eri lähteestä. Hieman yli puolet tuloista (54 %) on kustantajilta saatuja teosten myynnin mukaisia tilityksiä. Lainauskorvaukset, jotka ovat tekijänoikeuslakiin perustuvaa korvausta kirjastolainaamisesta, muodostavat puolestaan 27 % kaunokirjallisen työn tuloista. Loput 19 % tuloista muodostuu kirjojen dramatisoinneista saaduista korvauksista, ulkomaisista tilityksistä, käsikirjoitustöistä tai muista tekijänoikeuskorvauksista (ei lainauskorvaus).
- Julkaisutahdilla on huomattava vaikutus kaunokirjallisesta työstä saatuihin tuloihin. Vähintään kerran vuodessa julkaisevien kirjailijoiden keskitulo (mediaani) kaunokirjallisesta työstä vuonna 2017 oli 8 448 euroa. Tämä on noin kolme ja puolikertainen verrattuna kaikkien kirjailijoiden vuoden 2017 mediaanituloihin (2 294 €).
- Viimeisimmän kirjan julkaisuajankohta vaikuttaa luonnollisesti kaunokirjallisesta työstä saatuihin tuloihin. Viimeisimmän kirjansa vuonna 2017 tai sen jälkeen julkaisseiden kirjailijoiden mediaanitulot kaunokirjallisesta työstä olivat 5 222 euroa vuonna 2017.
- Alle 45 -vuotiaiden kirjailijoiden kaunokirjallisesta työstä saamat tulot ovat kaikkein korkeimmat ja 65-vuotiaiden ja tätä vanhempien tulot kaikkein alhaisimmat. Vuonna 2017 alle 45 -vuotiaiden kirjailijoiden kaunokirjallisesta työstä saamien tulojen mediaani oli 3 758 euroa ja 65 -vuotiaiden ja tätä vanhempien vain 1 000 euroa.

Kirjailijoiden muut työt

- Reilu kolmannes (39 %) vastaajista ilmoitti tekevänsä muuta työtä voidakseen tehdä kirjailijan työtä.
- Noin joka kuudennella (18 %) vastaajalla oli kirjailijan työn ohella jatkuva työtai virkasuhde.

Arviot taloudellisen tilanteen muutoksista

- Hieman yli kolmasosa (36 %) vastaajista arvioi taloudellisen tilanteensa parantuneen vuosien 2010 ja 2017 välisenä aikana. Hieman yli neljännes (29 %) vastaajista arvioi, että heidän taloudellinen tilanteensa oli heikentynyt ainakin jonkin verran. Kolmannes vastaajista arvioi taloudellisen tilanteensa pysyneen ennallaan.
- Vastaajia pyydettiin myös arvioimaan heidän taloudellisen tilanteensa kehitystä kirjailijanuran alusta aina tähän päivään. Puolet vastaajista (51 %) arvioi taloudellisen tilanteensa parantuneen ainakin jonkin verran kirjailijanuran ensivuosisista. Joka neljäs (28 %) katsoi sen sijaan taloudellisen tilanteensa huonontuneen ainakin jonkin verran kirjailijanuransa alkuaajoista

REFERAT

Studiens syfte och bakgrund

Uppdragsgivaren av studien var Finlands Författarförbund r.f. och den förverkligades av Brahea center vid Åbo universitet. Studien beskriver finska bokförfattares ekonomiska ställning år 2017. Dess syfte var att få information om den inkomst som författare tjänade genom skönlitterärt arbete, och om andra inkomstkällor relaterade till författares arbete. Dessutom ger studien tilläggsinformation om den finska författarkåren. Den tidigare liknande studien gjordes år 2011 och den beskrev författares ekonomiska ställning år 2010.

Svarsfrekvensen

Alla 769 medlemsförfattare i Finlands Författarförbund hade en möjlighet att delta i en elektronisk undersökning, eller fylla i ett frågeformulär i pappersform. Sammanlagt 225 svar erhöles. Svarsfrekvensen var 29 %, vilket är normalt i sådana här studier och kan tyckas vara relativt bra.

Bakgrundsinformation av de svarande

- Lite över hälften av de svarande (56 % n = 127) var kvinnor och lite under hälften (44 % n = 98) män. Då man jämför könsfördelningen med Finlands Författarförbundets totala medlemskap kan det konstateras att kvinnor svarade något mer aktivt än män. Av förbundets medlemmar är 51 procent kvinnor och 49 procent män.
- Respondenterna var mellan 31 och 96 år gamla. Respondenternas medianålder var 57 år. Medianåldern hos de svarande motsvarar väl medianåldern av 58 år för hela medlemskåren i Finlands Författarförbund
- Nästan hälften (45 %) av respondenterna hade en högre universitetsexamen och ungefär var sjätte (15 %) lägre universitetsexamen. Generellt sett är respondenternas utbildningsnivå ganska hög, eftersom två tredjedelar (66 %) av de svarande har åtminstone en utbildning på lägre högskolenivå. Endast grundutbildning har bara 5 % av respondenterna.
- Något mer än hälften av de svarande (56 %) har släppt till största del prosa. Varje femte (19 %) respondent har publicerat mest barn- och ungdomsböcker och knappt en femtedel (16 %) mest dikter. Andelen av svarande som mest har publicerat andra typer av litteratur var betydligt mindre.
- De flesta deltagarna i forskningen är aktivt publicerande författare. Under sin litterära karriär har respondenterna publicerat en ny bok i genomsnitt var 1,5 år. Nio av tio (88 %) svarande meddelade att ha publicerat en bok 2014 eller senare. Mer än hälften (60 %) av de svarande hade publicerat en bok år 2017 eller 2018.
- Tre fjärdedelar (76 %) av de svarande har under sin skriftliga karriär publicerat genom flera än en utgivare, och bara en fjärdedel (24 %) har bara publicerats genom en utgivare.

Författares intäkter

Som författares inkomstkällor granskades till skönlitterärt arbete baserade inkomster samt andra inkomster relaterade till författares arbete. Inkomsterna från skönlitterärt arbete består av kundfordringar, inkomster från utlandet, utlåningsersättning,

Kirjailijoiden taloudellinen asema Suomessa 2017

inkomster från bokbaserade dramatiseringar, inkomster från olika slags manuskript och olika slags upphovsrättsliga ersättningar. Andra inkomster relaterade till författares arbete består t.ex. av inkomst från uppträdande som författare, tidningsarbete (kolumn, esséer och dylikt) och inkomst från att lära skrift. Dessutom utreddes också andelen av stipendier av författares inkomster.

- Medianen av beskattningsbara inkomster från skönlitterärt arbete och annat med författararbetet relaterat arbete var totalt 4 800 euro år 2017. Den lägre kvartilen av inkomsterna var 1 228 euro och den övre kvartilen 13 955 euro.
- Medianen av bruttoinkomsten från skönlitterärt arbete var 2 294 euro per år. Den lägre kvartilen av inkomsterna var 504 euro, medan den övre kvartilen var 9 350 euro.
- Medianen av bruttoinkomsten från annat författararbete var 840 euro. Den lägre kvartilen av andra inkomster var 0 euro och den övre kvartilen 3 345 euro.
- Utöver den faktiska inkomsten utgör olika stipendier en betydande del av författarkårens försörjning. Klart över hälften (59 %) av de svarande hade fått bidrag under 2017.
- Medianen av bidragen år 2017 var 9 250 euro. Den lägre kvartilen av stipendierna mottagna av respondenterna var 5 000 euro och den övre kvartilen 19 150 euro.
- Då man räknar ihop beskattningsbara inkomster från skönlitterärt arbete, från annat författararbete samt mottagna stipendier blir medianinkomsten 11 000 euro. Den lägre kvartilen av sammanlagda beskattningsbara inkomster och stipendier var 2 527 euro och den övre kvartilen 25 000 euro.
- Litterära pris hade inte någon påverkan på författarnas inkomster.

Inkomster erhållna från skönlitterärt arbete

- Inkomsterna från skönlitterärt arbete härstammade ur många olika källor. Lite över hälften av inkomsterna (54 %) var på basis av försäljningen av verk erhållna betalningar från utgivare. Utlåningsersättningar, som är på upphovsrätten baserade ersättningar för utlåningen vid bibliotek, utgör 27 % av inkomsten från skönlitterärt arbete. Återstående 19 % av inkomsterna består av ersättning från bokdramatiseringar, betalningar från utlandet, manuskriptarbete eller andra upphovsrättsliga ersättningar (inte utlåningsersättning).
- Publikationsfrekvensen har en betydande inverkan på arbetsinkomster erhållna från skönlitterärt arbete. Medianinkomsten för skönlitterärt arbete av författare som publicerade minst en gång om året var 8 448 euro år 2017. Detta är ungefär tre och en halv gånger så mycket som medianinkomsten av alla författare år 2017 (2 294 euro).
- Den senaste bokens publiceringsdatum påverkar naturligtvis intäkter erhållna från skönlitterärt arbete. Medieinkomsten från skönlitterärt arbete av de som hade publicerat sin senaste bok år 2017 eller senare uppgick till 5 222 euro år 2017.
- Intäkterna från skönlitterärt arbete var allra högsta hos under 45-åriga författare, och allra lägsta hos 65-åriga och äldre författare. År 2017 var medianinkomsten av de under 45-åriga författarna 3 758 euro, och bara 1 000 euro av de 65-åriga och äldre.

Författarens övriga arbeten

- En dryg tredjedel (39 %) av de svarande rapporterade att även göra annat arbete för att kunna utföra författararbete.
- Omkring var sjätte (18 %) svarande hade ett stadigt jobb eller en tjänst vid sidan av författararbetet.

Uppskattningar av förändringar i den finansiella situationen

- En dryg tredjedel (36 %) av respondenterna uppskattade att sin ekonomiska situation hade förbättrats mellan 2010 och 2017. Något mer än en fjärdedel (29 %) av respondenterna uppskattade att sin ekonomiska situation i viss mån hade försämrats. En tredjedel uppskattade att sin ekonomiska situation hade förblivit oförändrat.
- Respondenterna bads även om att uppskatta utvecklingen av sin ekonomiska situation ända från början av sin karriär som författare ända till idag. Hälften av respondenterna (51 %) uppskattade att deras ekonomiska situation hade förbättrats åtminstone något ända sedan de första åren av sin författarkarriär. Å andra sidan ansåg en av fyra (28 %) deras ekonomiska situation att ha försämrats åtminstone i viss mån ända sedan början av sin författarkarriär.

EXECUTIVE SUMMARY

The purpose and background of the study

The Union of Finnish Writers commissioned this study, and the Brahea Centre at the University of Turku conducted it. The study describes the financial position of Finnish book authors in 2017. Its purpose was to get information on their income earned through literary work, and other sources of income related to the writer's work. In addition, the study provides information about the Finnish writer society. The previous similar study was conducted in 2011, and it described the economic situation of writers in 2010.

Response rate

All 769 authors of the Union of Finnish Writers had an opportunity to participate in an electronic survey or choose to fill a paper questionnaire. In total, 225 responses were received. The response rate was 29%, which is normal in such studies and can be considered reasonably good.

Background information of the respondents

- A little over half of the respondents (56% n=127) were women and a little less than half (44% n=98) were men. Comparing the gender distribution of the respondents with gender distribution of all members of the Union of Finnish Writers, one can see that women responded slightly more actively than men, with 51 percent of the members of the union being women and 49 percent men.
- Respondents were between 31 and 96 years of age. The median age of the respondents was 57 years. The median age of the respondents corresponds well to the median age of all the members of the Union of Finnish Writers, 58 years.
- Nearly half (45%) of the respondents had a higher university degree and about sixth (15%) a lower university degree. Overall, the respondents' educational level is quite high, as two-thirds (66%) of the respondents have at least a lower secondary education degree. Only 5% of respondents have attended merely primary education.
- Slightly over half of the respondents (56%) have mostly been publishing prose. Every fifth (19%) respondent has mostly published children's and YA books, and just under a fifth (16%) mostly poems. Over half of the respondents (54%) had published at least three different types of literature.
- Most of the participants in the research are actively publishing writers. During their literary career, the respondents have published a new book on average once every 1.5 years. Nine out of ten (88%) respondents reported to have published a book in 2014 or later. Over half (60%) of the respondents had published a book in 2017 or 2018.
- Three quarters (76%) of the respondents have published through more than one publisher during their career, and only a quarter (24%) has published through only one publisher.

Writer's revenues

Authors' sources of income were income earned by literary work as well as other writers' work-related income. Revenues from fictional work include book sales from publishers, income from abroad, lending fees, income from books made by dramas, income from various manuscripts, and various copyright remedies. Other income related to literary work comprises e.g. income from public performances carried out as a writer, newspaper work (columns, essays etc.) and income from teaching of writing. In addition, the proportion of grants as part of the income of writers was examined.

- In 2017, the median annual taxable income from fiction writing and other writing-related work was EUR 4,800. The lower quartile income was EUR 1,228 and the upper quartile EUR 13,955.
- The median gross yearly income from fiction writing was EUR 2,294. The lower quartile income was EUR 504 and the upper quartile EUR 9,350.
- The median taxable gross income from other writer's work was EUR 840. The lower quartile of other work was EUR 0 and the upper quartile EUR 3,345.
- In addition to the actual income, various grants represent a significant part of the writers' living. Clearly over half (59%) of the respondents had received a grant in 2017.
- The median grant in 2017 was EUR 9,250. The lower quartile of the grants received by the respondents was EUR 5,000 and the upper quartile was EUR 19,150.
- Summarizing the income from literary work and other writer's work, and the grants received, the median income was EUR 11,000. The lower quartile of the summarized income was EUR 2,547 and the upper quartile EUR 25,000.
- Literary prizes did not have an effect on the income of the writers.

Income from literary work

- The income received from literary work comes from various sources. Slightly over half of the income (54%) consists of payments from publishers, based on sales figures. Book loan remunerations represent about 27% of the income from literary work. The remaining 19% of the income consists of remuneration from dramatizing, payments from abroad, manuscripts or other copyright payments (not loan remuneration).
- Publishing rate has a significant impact on the writer's income from fiction writing. The median income for fiction writing of writers publishing at least once a year was EUR 8,448 in 2017. This is about three and a half times the median income of all writers in 2017 (EUR 2,294).
- Naturally, the publication date of the latest book affects earnings from fiction writing. The median income of fiction writers having published their most recent book in 2017 or later was EUR 5,222 in 2017.
- The income from fiction writing of book authors under the age of 45 is the highest, and the income of 65 and older is the lowest. In 2017, the median income of writers under the age of 45 was EUR 3,758 and only EUR 1,000 among authors aged 65 or more.

Other work of the writers

- Over one third (39%) of respondents reported doing other work in order to be able to do writing work.
- About every sixth (18%) respondent had a permanent job on the side of being a writer.

Evaluations of change in the financial situation

- Slightly over a third (36%) of the respondents evaluated that their economic situation had improved between 2010 and 2017. Slightly over a quarter (29%) of the respondents evaluated that their financial situation had deteriorated. One-third (35%) of the respondents evaluated that their economic situation had remained unchanged between 2010 and 2017.
- The respondents were also asked to evaluate the development of their economic situation from the start of their writing careers up until now. Half of the respondents (51%) evaluated that their financial situation had improved at least somewhat from the first years of their book writing careers. On the other hand, one in four (28%) considered that their financial situation had deteriorated at least somewhat from the start of their writing careers.

1 TUTKIMUKSEN TAUSTA JA TARKOITUS

Tämä tutkimusraportti kuvaa kirjailijoiden taloudellista asemaa Suomessa vuonna 2017. Sen tarkoituksena on antaa tietoa kirjailijoiden tulojen suuruudesta ja niiden lähteistä, taloudellisessa tilanteessa tapahtuneista muutoksista ja niiden syistä. Tutkimuksen kohteena olivat kirjailijoiden vuoden 2017 tulot. Edellinen vastaavanlainen tutkimus tehtiin vuonna 2011 kirjailijoiden vuoden 2010 tuloista.

Tutkimus on toimeksiantotutkimus, jonka tilaajana on Suomen Kirjailijaliitto ry. Tutkimuksen on toteuttanut Turun yliopiston Brahea-keskus. Tutkimushankkeen toteuttamisesta ja tutkimusraportin laadinnasta on vastannut tutkimuspäällikkö Mikko Grönlund.

Tutkimusraportissa tarkastellaan keväällä 2018 toteutetun kyselytutkimuksen tuloksia. Tutkimuksessa käytetyn kysymyslomakkeen ovat laatineet yhteistyössä hankkeen tutkija ja Suomen Kirjailijaliiton edustajat. Kysymyslomake on tutkimuksen liitteenä.

Tutkimusraportin kuvioissa ja tekstissä käytetään seuraavia käsitteitä:

n	vastausten määrä tarkasteltavana olevassa ryhmässä
keskiarvo	on aritmeettinen keskiarvo, sen heikkoutena on sen herkkyys poikkeuksellisen suurille tai pienille arvoille, jos tapauksia on vähän, korostuu keskiarvon herkkyys entisestään
mediaani	perustuu tunnuslukujen järjestämiseen suuruusjärjestykseen ja kertoo järjestyksessä keskimmäisen arvon, tällöin hyvin paljon poikkeavat arvot eivät vääristä tunnuslukua ylös- tai alaspäin, mediaani on tunnuslukujen kuvaajana keskiarvoa parempi
alakvartiili	on raja-arvo, joka jakaa aineiston kahtia siten, että neljäsosa (25 %) arvoista on pienempiä kuin yläkvartiili ja kolme neljäsosaa (75 %) arvoista on suurempia kuin alakvartiili
yläkvartiili	on raja-arvo, joka jakaa aineiston kahtia siten, että neljäsosa (25 %) arvoista on suurempia kuin alakvartiili ja kolme neljäsosaa (75 %) arvoista on pienempiä kuin alakvartiili

2 VASTAUSASTE JA VASTAAJAJOUKON RAKENNE

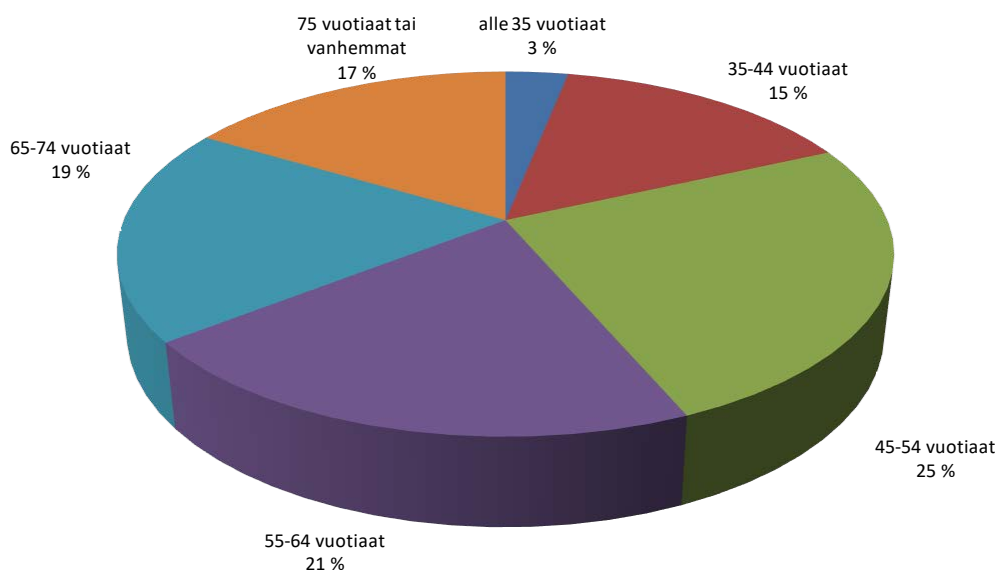
Kirjailijoiden taloudellista asemaa Suomessa vuonna 2017 selvittävän tutkimuksen osallistumiskutsu onlinekyselyyn lähetettiin sähköpostilla kaikille niille 769 Suomen Kirjailijaliiton jäsenelle, joiden sähköposti oli tiedossa. Jäsenille, joiden sähköpostiosoite ei ollut tiedossa lähetettiin postitse kyselylomake. Analysointikelpoisia vastauksia saatiin yhteensä 225 kappaletta. Tutkimuksen vastausaste oli 29,3 prosenttia. Vastausaste on tavanomainen muihin vastaavan kaltaisiin tutkimuksiin verrattuna, ja sen tasoa voidaan pitää kohtuullisen hyvänä.

Kyselytutkimukseen vastanneista hieman yli puolet (56 % n = 127) oli naisia ja hieman alle puolet (44 % n = 98) miehiä. Verrattaessa jakaumaa Suomen Kirjailijaliiton koko jäsenkunnan sukupuolijakaumaan voidaan todeta, että naiset vastasivat hieman aktiivisemmin kuin miehet; Kirjailijaliiton jäsenistä 51 prosenttia on naisia ja 49 prosenttia miehiä. Kaiken kaikkiaan aineiston sukupuolijakauma vastaa hyvin koko jäsenkunnan sukupuolijakaumaa.

Vastaajat olivat iältään 31–96-vuotiaita. Vastaajajoukon mediaani-ikä oli 57 vuotta, mikä kertoo Suomen kirjailijakunnan suhteellisen korkeasta keski-ikästä. Vastaajien mediaani-ikä vastaa hyvin Suomen Kirjailijaliiton koko jäsenkunnan mediaani-ikää, joka on 58 vuotta.

Vastaajat voitiin ikänsä perusteella jakaa kuuteen ryhmään (ks. kuvio alla). Neljännes (25 %) vastaajista oli 45–54-vuotiaita. Noin viidennes (21 %) vastaajakunnasta sijoittui ikäryhmään 55–64-vuotiaat tai ikäryhmään 65–74-vuotiaat (19 %). 75-vuotiaita tai vanhempia oli lähes viidennes (17 %) vastaajista. 35–44-vuotiaita oli 15 prosenttia vastanneista. Alle 35-vuotiaiden vastaajien osuus oli vain 3 prosenttia. Tässä tutkimusraportissa käytetään erilaisissa ristiintaulukoinneissa vastaajien ikää kuvaamassa kuitenkin edellistä ikäjakoja suppeampaa ikärakennetta, joka on alle 45-vuotiaat, 45–64-vuotiaat ja 65-vuotiaat ja vanhemmat. Näin toimimalla erot eri-ikäisten vastaajien vastauksista saadaan selvemmin ja ymmärrettävämmiin esiin.

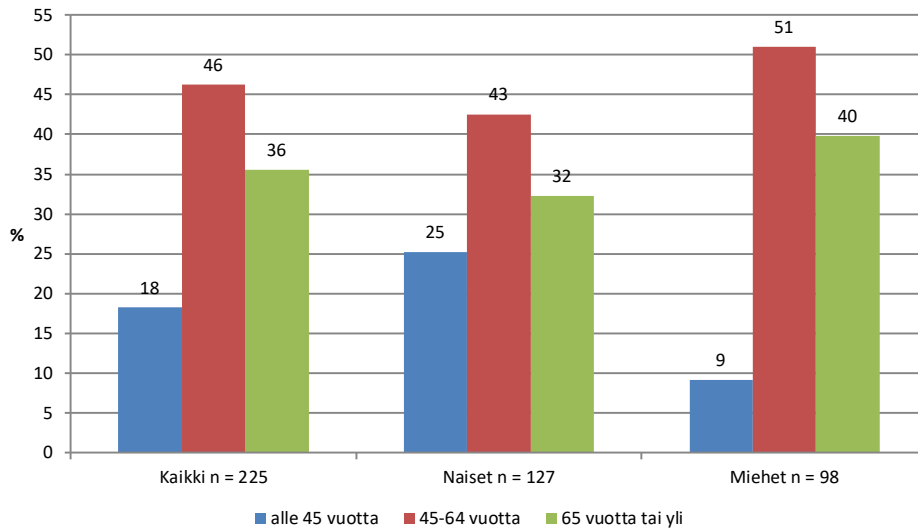
Kuvio 1. Vastaajien ikärakenne (n = 225)

Kirjailijoiden taloudellinen asema Suomessa 2017

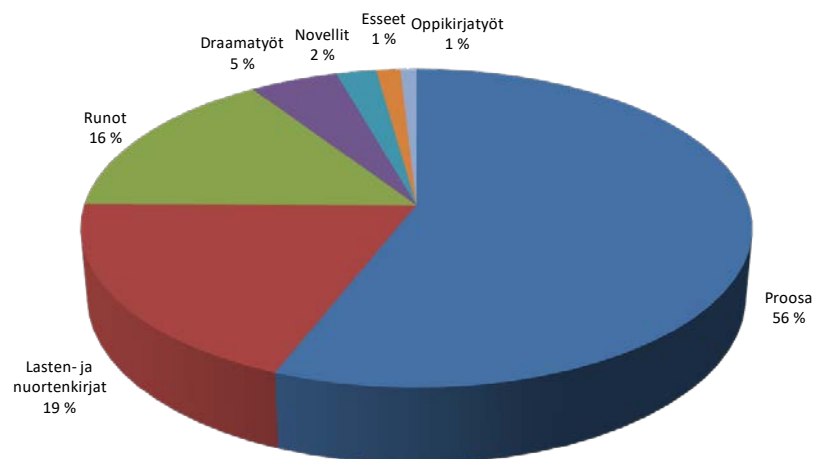
Naisten ja miesten ikärakenteet poikkesivat jonkin verran toisistaan. Alle 45-vuotiaista vastaajista suurin osa oli naisia (78 %). Naisten mediaani-ikä oli 54 vuotta ja miesten mediaani-ikä 61 vuotta.

Kuvio 2. Eri sukupuolta edustavien vastaajien ikärakenne

Vastaajilta kysyttiin myös sitä, mitä kirjallisuuden lajia he ovat julkaisseet. Hieman yli puolet (56 %) oli julkaissut eniten proosaa. Joka viides (19 %) vastaaja oli julkaissut eniten lasten- ja nuortenkirjoja ja hieman alle viidennes (16 %) runoja. Muita kirjallisuuslajeja eniten julkaisseiden vastaajien osuudet olivat huomattavasti pienempiä¹.

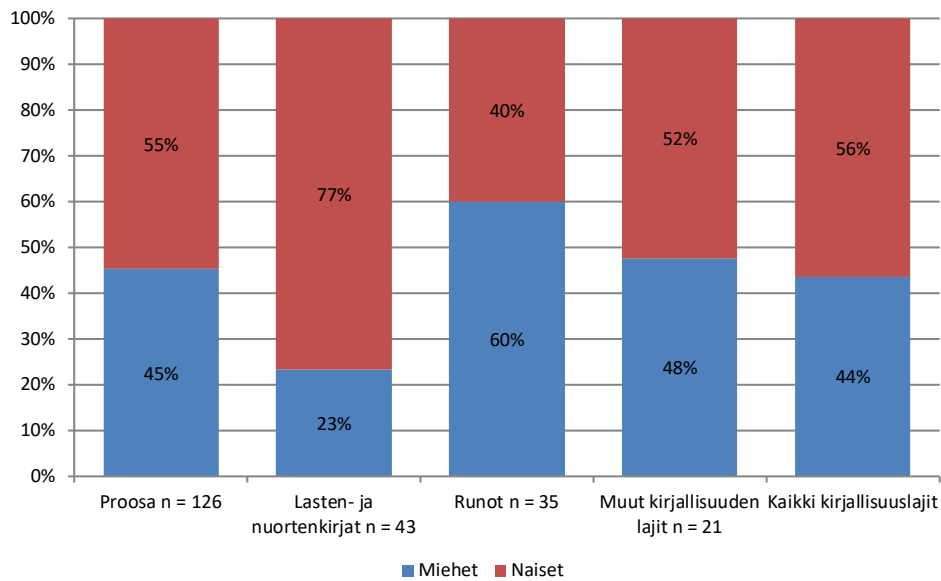
Kuvio 3. Mitä kirjallisuuden lajia olet julkaissut eniten? (n = 225)

¹ Vastaajien jakautuminen sen mukaan mitä kirjallisuuden lajia he ovat julkaisseet eniten: proosa (n = 126), lasten- ja nuortenkirjat (n = 43), runot (n = 35), draamatyöt (n = 11), novellit (n = 5), esseet (n = 3), oppikirjat (n = 2)

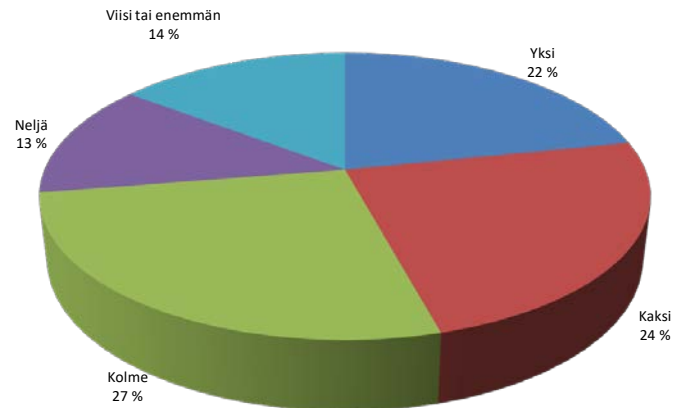
Kirjailijoiden taloudellinen asema Suomessa 2017

Kuvio 4. Vastaajat jaoteltuna sukupuolen ja sen mukaan, mitä kirjallisuuslajeja he ovat julkaisseet eniten (n = 225)

Valtaosa vastaajista oli julkaissut useampaa kuin yhtä eri kirjallisuuden lajia. Vain yhtä kirjallisuuden lajia julkaisseiden vastaajien osuus oli hieman yli viidennes (22 %). Yli puolet (54 %) vastaajista on julkaissut vähintään kolmea eri kirjallisuuden lajia.

Kuvio 5. Montako eri kirjallisuuden lajia olet julkaissut? (n = 225)

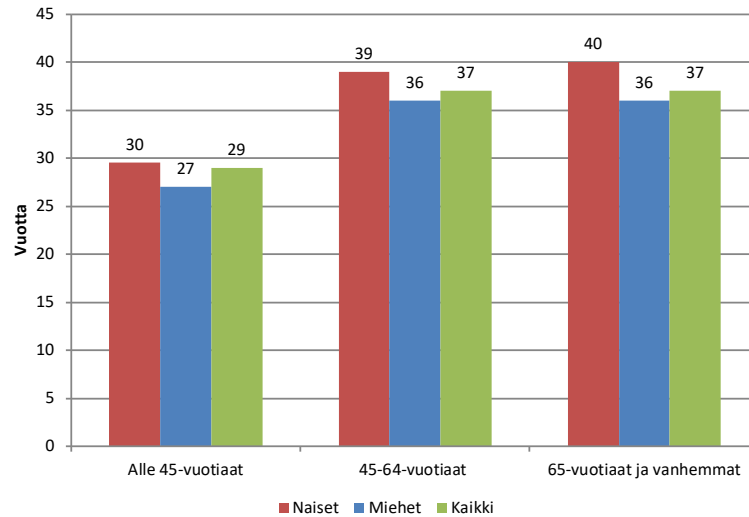
Lähes puolella (45 %) vastaajista oli ylempi korkeakoulututkinto ja noin joka seitsemännellä (15 %) alempi korkeakoulututkinto. Kokonaisuudessaan vastaajien koulutustaso oli varsin korkea, sillä kahdella kolmasosalla (66 %) vastaajista oli vähintään alemman korkeakouluasteen koulutus. Perusasteen koulutus oli vain 5 prosentilla vastaajista.

Tutkimusaineistoon kuuluvat vastaajat olivat julkaisseet esikoiskirjansa keskimäärin 36 -vuotiaana (mediaani). Miehet ja naiset ovat julkaisseet esikoiskirjansa suunnilleen saman ikäisinä, sillä miesten mediaani-ikä esikoiskirjan julkaisuajankohtana oli 35 vuotta ja naisten 36 vuotta. Kirjailijoiden ikä esikoiskirjan julkaisuhetkellä näyttää

Kirjailijoiden taloudellinen asema Suomessa 2017

hieman nousseen, sillä vuonna 2011 julkaistussa selvityksessä esikoiskirjailijoiden mediaani oli 33 vuotta. Mediaani-ikä on nyt tehdyt tutkimuksen mukaan noussut jonkin verran sekä miehillä että naisilla ja kaikissa ikäryhmissä. 65-vuotiaat tai tätä vanhemmat kirjailijat ovat julkaisseet esikoisteoksensa keskimäärin 37-vuotiaana ja 45–64-vuotiaat 37-vuotiaana. Alle 45-vuotiaiden esikoiskirja oli julkaistu näitä ikäluokkia huomattavasti nuorempina: 29-vuotiaana.

Kuvio 6. Esikoiskirjailijan iän mediaani ikäryhmittäin (n = 224)

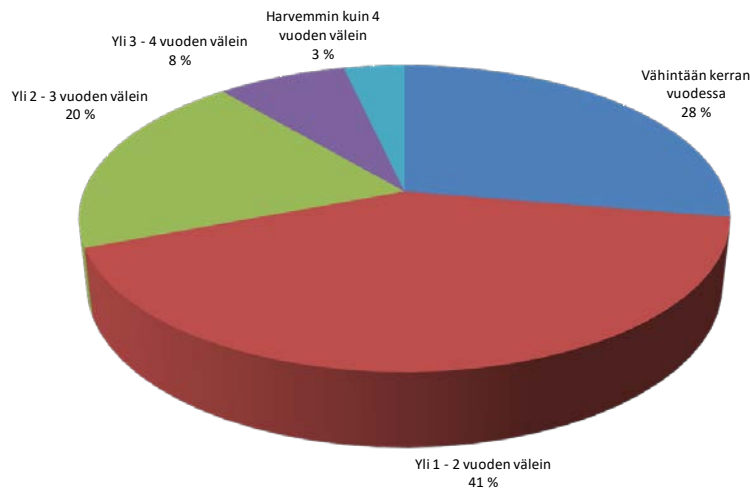

Kyselyyn vastanneet kirjailijat olivat julkaisseet keskimäärin 10 kirjaa (mediaani). Naisten julkaistujen kirjojen määrän mediaani oli 8 kirjaa ja miesten 11 kirjaa. Useimmin (27 %) tutkimukseen vastanneet kirjailijat olivat kirjoittaneet 5–9 kirjaa. Lähes neljännes vastaajista (23 %) oli kirjoittanut vähintään 20 kirjaa. Hieman alle neljännes vastaajista (23 %) oli kirjoittanut 4 kirjaa tai vähemmän.

Kyselytutkimukseen osallistuneet ovat kirjailijauransa aikana julkaisseet uuden kirjan keskimäärin 1,5 vuoden välein (mediaani). Yli 40 prosenttia vastaajista (41 %) on julkaissut kirjan yli 1–2 vuoden välein. Kirjan vähintään kerran vuodessa julkaisevia oli yli neljännes (28 %) vastaajista. Hieman yli kymmenesosa (11 %) vastaajista on julkaissut harvemmin kuin kolmen vuoden välein.

Kirjailijoiden taloudellinen asema Suomessa 2017

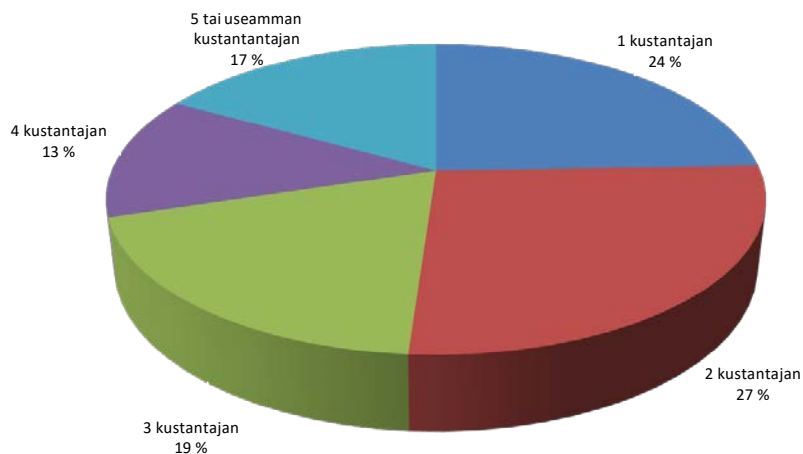
Kuvio 7. Kirjojen julkaisutahti (n = 224)

Valtaosa tutkimukseen osallistuneista on jatkuvasti tuottavia kirjailijoita. Lähes yhdeksän kymmenestä (88 %) vastaajista ilmoitti julkaisseensa kirjan vuonna 2014 tai sen jälkeen ja lähes 95 prosenttia vuonna 2009 tai sen jälkeen. Selvästi yli puolet (60 %) vastaajista oli julkaissut kirjan vuonna 2017 tai 2018. Kirjailijat julkaisevat myös virallisen eläkeiän jälkeen ja hieman yli puolet (52 %) vähintään 65-vuotiaista vastaajista oli julkaissut kirjan vuonna 2017 tai 2018.

Kolme neljäsosaa (76 %) vastaajista on kirjailijanuransa aikana julkaissut useamman kustantajan kautta ja vain neljännes (24 %) on julkaissut vain yhden kustantajan kautta.

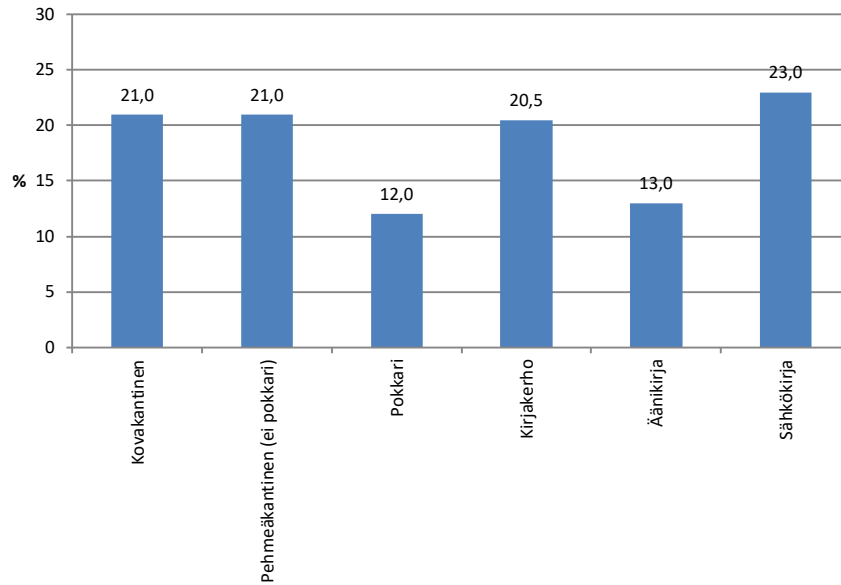
Kuvio 8. Kuinka monen kustantajan kautta olet julkaissut? (n = 225)

Tekijänpalkkioprosentti lasketaan kustantajan saamasta verottomasta myyntitulosta. Sekä kovakantisen että pehmeäkantisen (ei pokkari) kirjan tekijänpalkkioprosentin mediaani oli 21,0 prosenttia. Sähkökirjan tekijänpalkkioprosentin mediaani oli hieman tätä korkeampi eli 23,0 prosenttia. Pokkarin tekijänpalkkioprosentin mediaani oli sen sijaan huomattavasti alhaisempi 12,0 prosenttia.

Kirjailijoiden taloudellinen asema Suomessa 2017

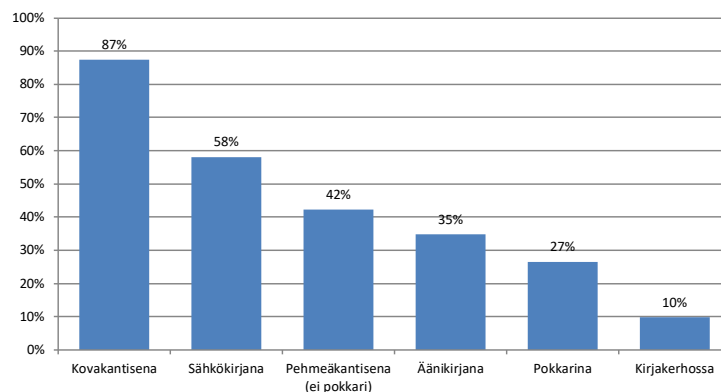
Kuvio 9. Mitkä olivat viimeisimmän kirjasi kustannussopimuksen tekijänpalkkioprosentit? (n = 201)

Vastaajilta kysyttiin myös siitä, missä muodossa heidän kirjojaan on julkaistu vuoden 2010 jälkeen. Lähes yhdeksän kymmenestä (87 %) vastaajasta ilmoitti, että heidän teoksiaan on julkaistu kovakantisena kirjana. Vajaan puolen (42 %) teoksia oli julkaistu myös muuna pehmeäkantisena kirjana kuin pokkarina. Vastaajista neljänneksen (27 %) teoksia oli julkaistu pokkarina.

Yli puolen (58 %) teoksia oli julkaistu sähkökirjana. Nyt tehdyn kyselyn valossa sähköinen julkaiseminen näyttää yleistyneen merkittävästi, sillä vuonna 2010 alle viidenneksen (16 %) teoksia oli julkaistu sähkökirjana. Kolmanneksen (35 %) teoksia on julkaistu myös äänikirjana. Vuonna 2010 vastaava luku oli 39 prosenttia. Kirjakerhossa julkaiseminen sen sijaan näyttäisi vähentyneen, sillä tällaisten vastaajien osuus on laskenut edellisen tutkimuksen neljänneksestä (23 %) kymmenykseen (10 %).

Kuvio 10. Missä muodossa kirjosi on julkaistu vuoden 2010 jälkeen? (n = 215)

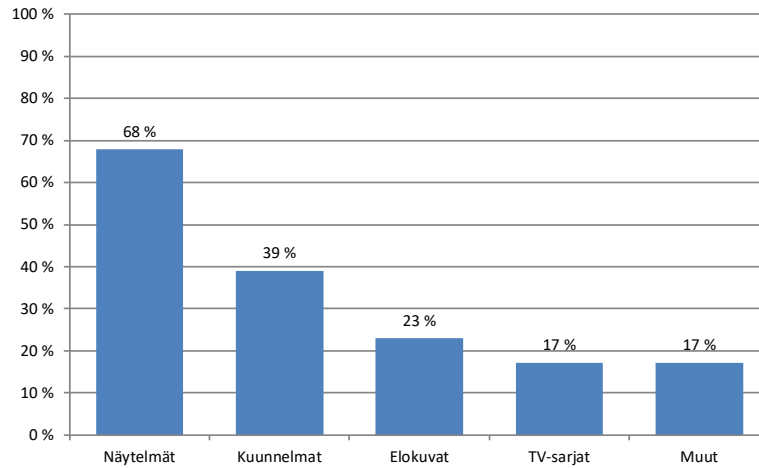

Kaikkiaan 87 vastaajaa (39 %) ilmoitti, että heidän kirjastaan on tehty dramatisointeja. Joka neljänneksen (28 %) vastaajan kirjasta on tehty näytelmiä ja noin joka seitsemännen (15 %) kuunnelmia. Elokuvia oli tehty joka kymmenennen (9 %) vastaajan kirjoista. Joka neljänneksen vastaajan (28 %) kirjojen oikeuksia oli myyty ulkomaille. Keskimäärin

Kirjailijoiden taloudellinen asema Suomessa 2017

(mediaani) kahden teoksen oikeudet oli myyty kahteen maahan. Se kuinka monen teoksen ja kuinka moneen maahan kirjojen oikeuksia oli myyty, vaihteli huomattavasti. Teosten, joiden oikeudet oli myyty ulkomaille, määrän yläkvartiili on 5 teosta ja vientimaiden yläkvartiili 10 maata.

Kuvio 11. Minkälaisia dramatisointeja kirjoistasi on tehty?² (n = 87)

² Vajaa kaksi kolmasosaa (61 %) vastaajista oli sellaisia, joiden teoksista ei ole tehty lainkaan dramatisointeja. Kuviossa 11 on huomioitu vain ne vastaajat, joiden teoksista on tehty dramatisointeja.

3 KIRJAILIJOIDEN TALOUDELLINEN TILANNE SUOMESSA 2017

3.1 Kirjailijoiden kokonaistulot kaunokirjallisesta ja muusta kirjailijan työhön liittyvästä työstä

Tässä tutkimuksessa kaunokirjallisesta työstä saaduilla tuloilla tarkoitetaan kaikkia niitä veronalaisia tuloja, jotka on saatu kirjailijan ominaisuudessa. Tällaisia tulonlähteitä ovat kustantajilta saadut tilitykset, tulot ulkomailta (kustantajan kautta saadut ulkomaiset tilitykset tai muut tulot ulkomailta), lainauskorvaus, tulot kirjoista tehdyistä näytelmistä, elokuvista, kuunnelmista yms., tulot käsikirjoitustöistä (kuunnelmat, elokuvat, tv-käsikirjoitukset yms.) sekä muut tekijänoikeuskorvaukset³.

Vastaajien ilmoittamat verolliset tulot kaunokirjallisesta työstä olivat vuonna 2017 yhteensä noin 2,9 miljoonaa euroa⁴, joista hieman yli 2,7 miljoonaa euroa oli ilmoitettu kuviossa 12 esitettyjen tuloluokkien mukaisesti. Suurin tulolaji (54 %) oli edelleen⁵ kustantajilta saadut tilitykset, jotka vuonna 2017 olivat noin 1,45 miljoonaa euroa. Tilityksiä kustantajilta oli oman ilmoituksensa mukaan saanut 165 vastaajaa (73 %). Kustantajalta saatujen tilitysten alakvartiili oli 400 euroa, mediaani 2000 euroa ja yläkvartiili 5 925 euroa.

Lainauskorvausta maksettiin tekijöille ensi kertaa vuonna 2010 ja kirjailijoiden taloudellista tilannetta saman vuonna selvittäneen tutkimuksen mukaan niiden osuus kokonaistuloista oli silloin vain noin 4 prosenttia (vajaat 73 000 euroa). Nyt tehdyssä tutkimuksessa kirjailijoiden saamat lainauskorvaukset olivat noin kymmenkertaiset eli yli 729 000 euroa. Niiden osuus kokonaistuloista oli noussut hieman yli neljännekseen (27 %). Lainauskorvausten mediaani oli 1 000 euroa, alakvartiili 300 euroa ja yläkvartiili 3 993 euroa.

Kokonaistulot käsikirjoitustöistä olivat noin 171 000 euroa ja kokonaistulot kirjoista tehdyistä näytelmistä, elokuvista, kuunnelmista yms. yli 145 000 euroa. Kokonaistulot ulkomailta olivat vajaat 125 000 euroa sekä muut tekijänoikeuskorvaukset reilut 92 000 euroa.

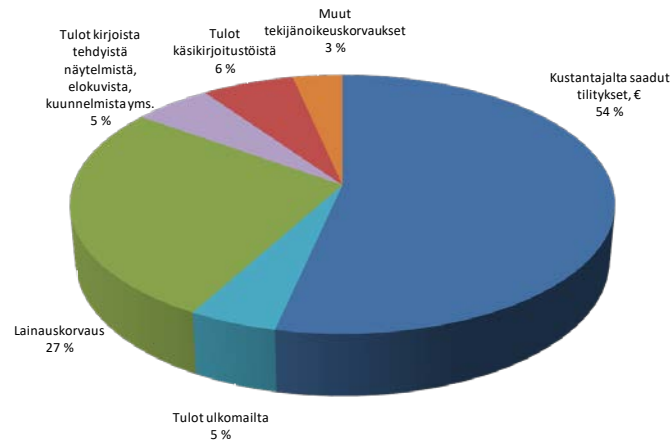
³ Sisältää mm. tekijänoikeusjärjestöistä saadut korvaukset (ei lainauskorvaus) ja muut korvaukset teosten käytöstä.

⁴ Vuonna 2010 vastaajien ilmoittamat verolliset tulot kaunokirjallisesta työstä olivat hieman yli 1,9 miljoonaa euroa.

⁵ Vuonna 2010 kustantajilta saatujen tilitysten osuus oli 60 prosenttia ja niiden kokonaissumma noin 1,1 miljoonaa euroa.

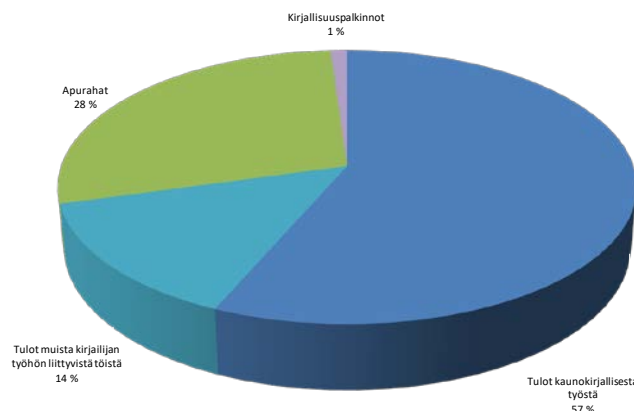
Kirjailijoiden taloudellinen asema Suomessa 2017

Kuvio 12. Kaunokirjallisesta työstä saatujen verollisten tulojen jakauma vuonna 2017, 2,7 milj. €

Tutkimukseen osallistuneiden kirjailijoiden verolliset tulot kaunokirjallisesta työstä ja muusta kirjailijan työhön liittyvästä työstä sekä apurahoista ja kirjallisuuspalkinnoista olivat vuonna 2017 reilut 5,1 miljoonaa euroa. Kaunokirjallisesta työstä saadut tulot⁶ (2,9 milj. €) muodostivat yli puolet (57 %) kaikista tuloista. Muiden kirjailijan työhön liittyvien töiden verollisten tulojen osuus oli 14 prosenttia eli noin 726 000 euroa. Nämä tulot jakautuivat siten, että sekä muista kirjoitustöistä (29 %) että kirjoituksen opettamisesta (29 %) saatujen tulojen osuus oli reilu neljännes ja esiintymispalkkioiden neljännes (25 %). Vastaajien vuonna 2017 saamien apurahojen kokonaismäärä oli noin 1,45 miljoonaa euroa eli yli neljännes (28 %) kokonaistuloista. Niiden merkitys kirjailijoiden tulomuodostuksessa on siis merkittävä. Apurahoista noin 60 prosenttia oli valtion apurahoja. Kirjallisuuspalkintojen merkitys kirjailijoiden kokonaistuloihin on vähäinen.

Kuvio 13. Kaunokirjallisesta työstä ja muusta kirjailijan työhön liittyvästä työstä, apurahoista ja kirjallisuuspalkinnoista saatujen tulojen jakauma vuonna 2017, 5,1 milj. €

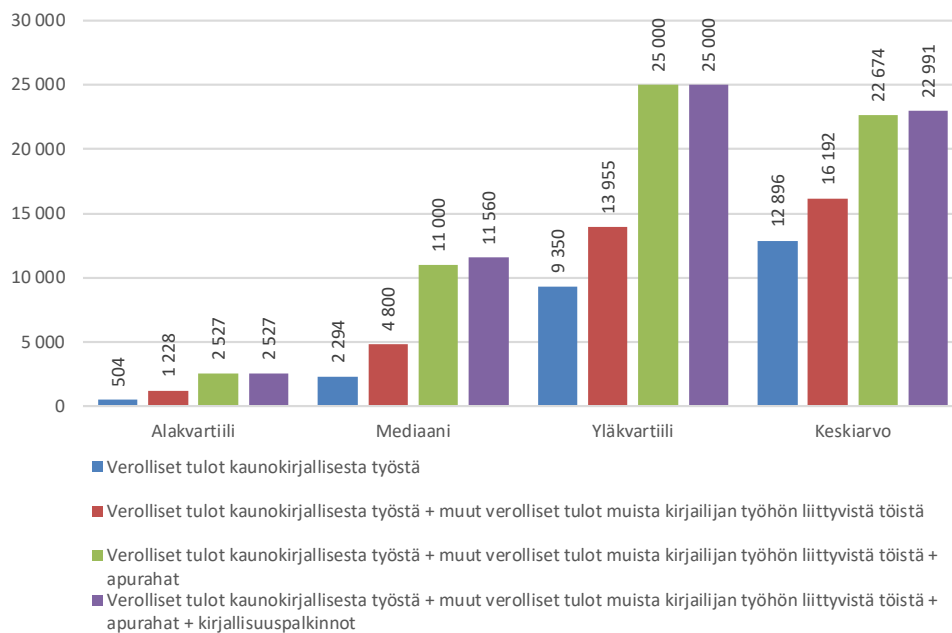
Vuonna 2017 kaunokirjallisesta työstä saadut tulot vaihtelivat 0 euron ja 280 000 euron välillä. Kaunokirjallisesta työstä saatujen verollisten bruttotulojen (mediaani) oli 2 294

⁶ Katso kaunokirjallisesta työstä saatujen tulojen jakauma kuviosta 12.

Kirjailijoiden taloudellinen asema Suomessa 2017

euroa vuodessa. Tulojen alakvartiili (arvo, jonka alla olevat arvot kuuluvat pienimpään 25 prosenttiin) asettui 504 euroon ja yläkvartiili (arvo, jonka yllä olevat arvot kuuluvat suurimpaan 25 prosenttiin) oli 9 350 euroa. Laskettaessa yhteen sekä kaunokirjallisesta työstä saadut tulot että muut kirjailijan työhön liittyvien töiden tulot⁷ oli veronalaisten vuositulojen mediaani 4 800 euroa. Tulojen alakvartiili oli 1 228 euroa ja yläkvartiili 13 955 euroa. Laskettaessa yhteen tulot kaunokirjallisesta työstä ja muiden kirjailijan työhön liittyvien töiden verolliset tulot sekä apurahat vuositulojen mediaani nousi 11 000 euroon. Tulojen alakvartiili oli 2 527 euroa ja yläkvartiili 25 000 euroa.

Kuvio 14. Kirjailijoiden erilaiset tulolajit ja kokonaistulojen rakentuminen 2017 (n = 225)

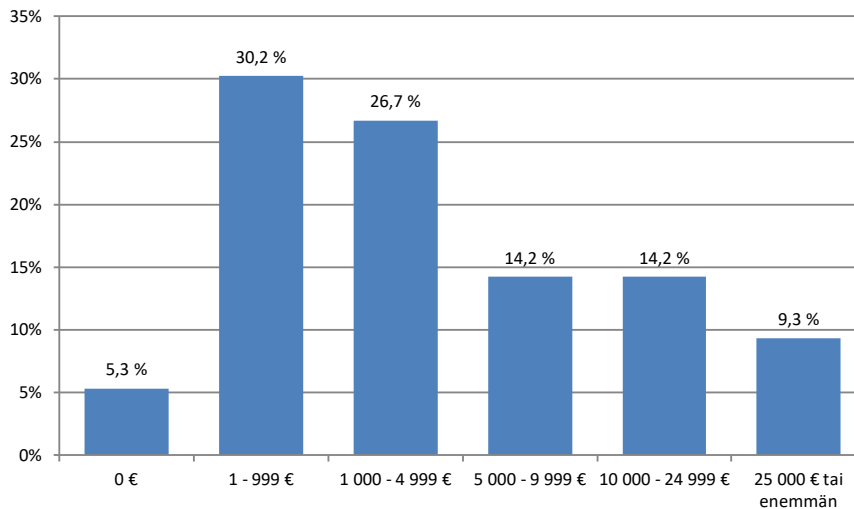

Joka kolmannen (35 %) vastaajan kaunokirjallisesta työstä saamat tulot jäivät vuonna 2017 alle 1 000 euron. Noin joka kymmenennen (9 %) vastaajan kaunokirjallisesta työstä saamat tulot ylittivät 25 000 euroa. Yli 5 000 euron vuotuisiin kaunokirjallisesta työstä saatuihin tuloihin ylsi reilu kolmannes (38 %) vastaajista.

⁷ Näitä ovat kirjailijana saadut tulot esimerkiksi esiintymistä, lehtityöstä (kolumnit, esseet tms.) ja kirjoittamisen opettamisesta.

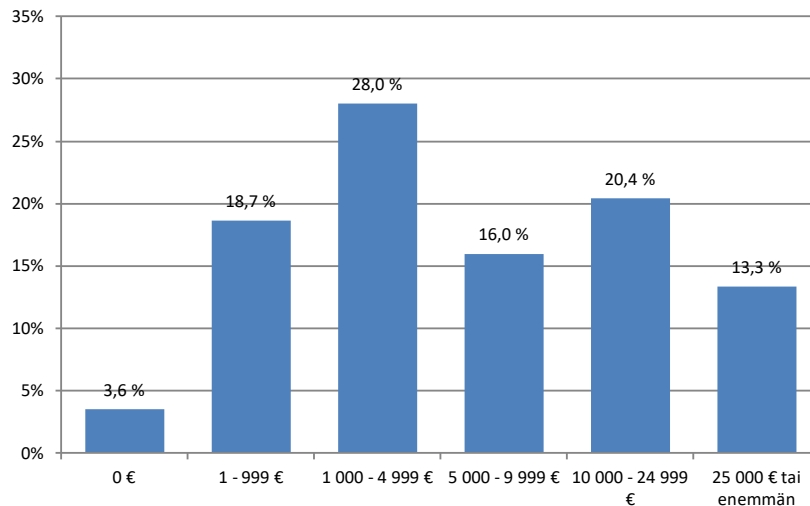
Kirjailijoiden taloudellinen asema Suomessa 2017

Kuvio 15. Verolliset tulot kaunokirjallisesta työstä vuonna 2017 (n = 225)

Hieman reilulla viidenneksellä (22 %) vastaajista kaunokirjallisesta ja muuhun kirjailijan työhön liittyvästä työstä saadut kokonaistulot jäivät alle 1 000 euron. Vastaavasti noin joka kahdeksannen (13 %) vastaajan kaunokirjallisesta ja muusta kirjailijan työstä saamat tulot ylittivät 25 000 euroa. Yli 5 000 euron vuotuisiin kaunokirjallisesta ja muusta kirjailijan työhön liittyvästä työstä saatuihin tuloihin ylsi puolet (50 %) vastaajista. Muusta kirjailijan työhön liittyvästä työstä saatujen verollisten bruttotulojen mediaani oli 840 euroa. Muusta kirjailijan työhön liittyvästä työstä saatujen tulojen alakvartiili oli 0 euroa ja yläkvartiili 3 345 euroa.

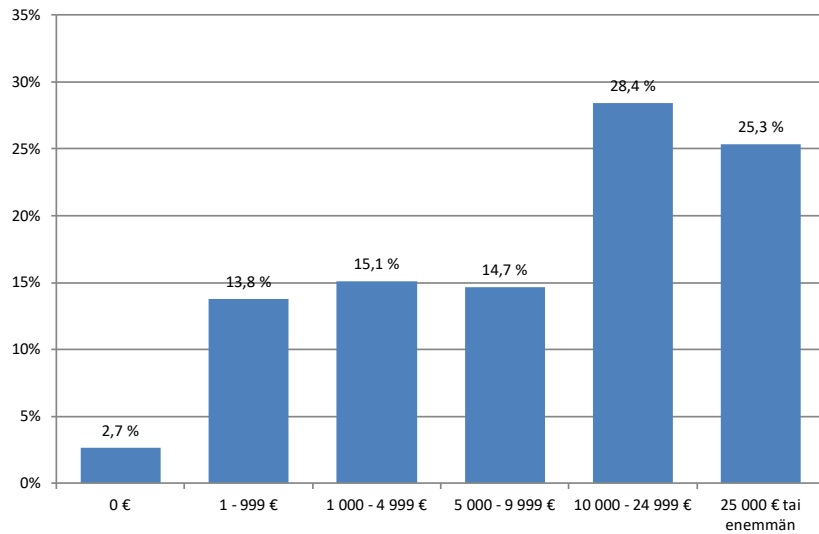
Kuvio 16. Kaunokirjallisesta työstä ja muusta kirjailijan työstä saadut tulot vuonna 2017 (n = 225)

Vuonna 2017 joka neljännellä (25 %) vastaajan kaunokirjallisesta ja muusta kirjailijan työstä sekä apurahoista ja kirjallisuuspalkinnoista saamat tulot ylittivät 25 000 euroa. Kahdella kolmasosalla (68 %) vastaajista tulot kaunokirjallisesta ja muusta kirjailijan työstä sekä apurahoista ja kirjallisuuspalkinnoista olivat yli 5000 euroa. Vuonna 2017 apurahojen mediaani oli 9 250 euroa, alakvartiili 5 000 euroa ja yläkvartiili noin 19 150 euroa.

Kirjailijoiden taloudellinen asema Suomessa 2017

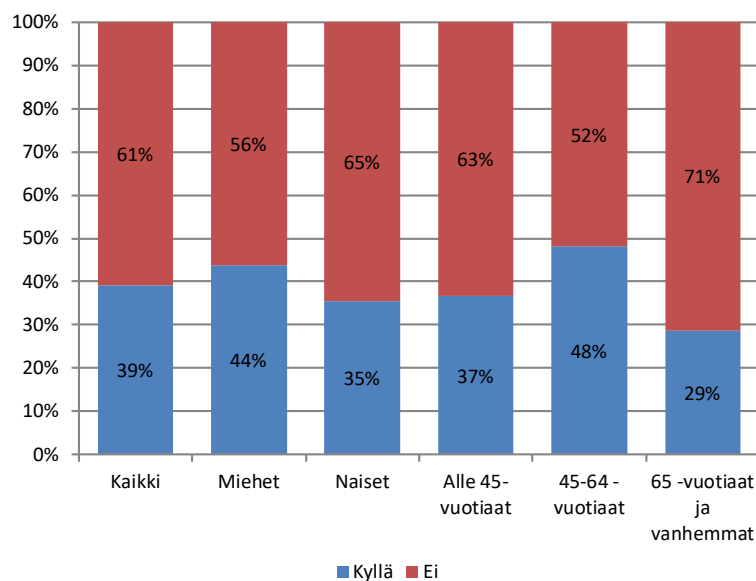
Kuvio 17. Kaunokirjallisesta työstä ja muusta kirjailijan työstä saadut verolliset tulot, apurahat ja palkinnot vuonna 2017 (n = 225)

3.2 Muun ansiotyön merkitys kirjailijoille

Tutkimuksessa selvitettiin sitä, kuinka suuri osuus kirjailijoista tekee jotain muuta työtä voidakseen tehdä kirjailijan työtä. Selvästi alle puolet vastaajista (39 %) ilmoitti tekevänsä muuta työtä voidakseen tehdä kirjailijan työtä. Miehet (44 %) tekevät naisia (35 %) hieman useammin muita töitä voidakseen tehdä kirjailijan työtä. Alle 45 -vuotiaista vastaajista reilu kolmannes (37 %) vastasi tekevänsä muuta työtä voidakseen kirjoittaa. 45-64 -vuotiaista puolet (48 %) teki muuta työtä voidakseen tehdä kirjailijan työtä.

Kuvio 18. Teetkö jotain muuta työtä voidaksesi tehdä kirjailijan työtä? (n = 225)

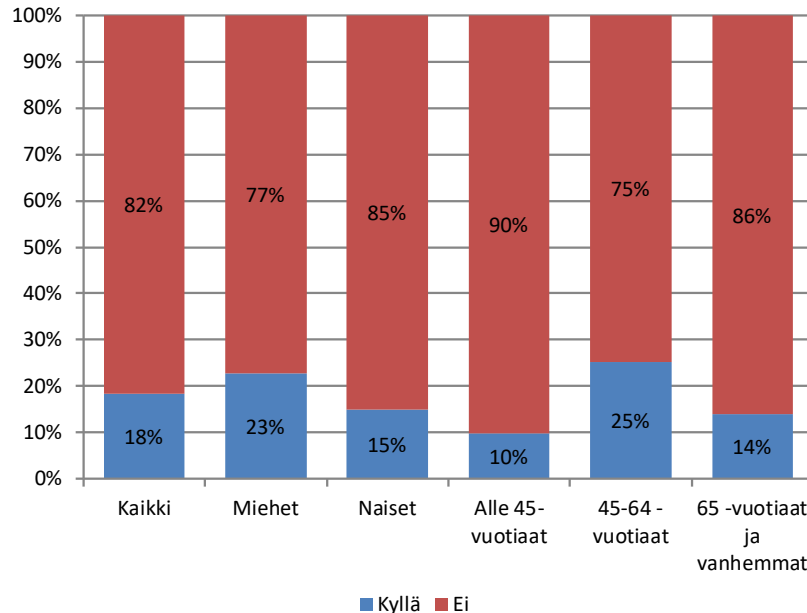

Noin joka kuudennella (18 %) vastaajalla oli kirjailijatyön ohella jatkuva työ- tai virkasuhde (ks. kuvio 19). Yleisintä jatkuva työssäkäynti oli 45–64-vuotiailla, joista

Kirjailijoiden taloudellinen asema Suomessa 2017

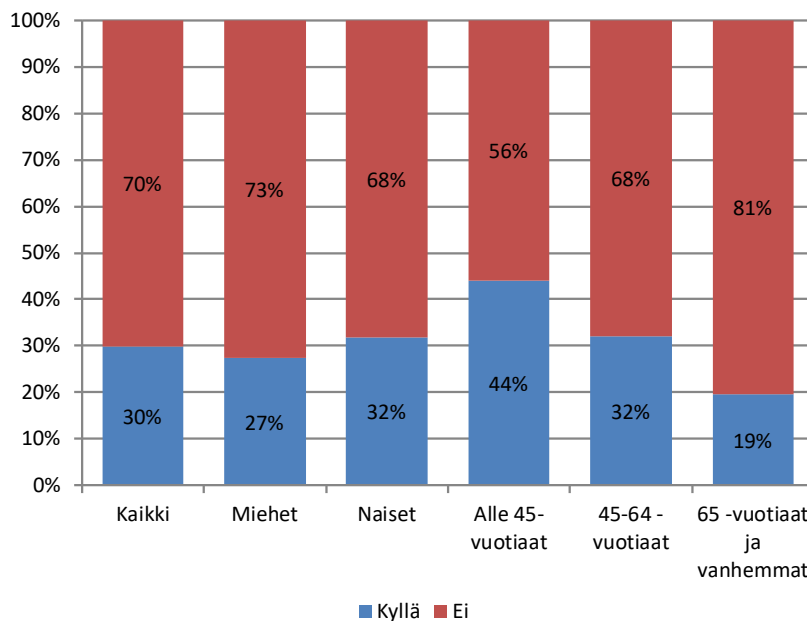
neljännes (25 %) kertoi itsellään olevan jatkuvan työ- tai virkasuhteen. Alle 45-vuotiailla jatkuva työ- tai virkasuhde oli vain joka kymmenennellä (10 %). Reilulla kymmenesosalla (14 %) 65-vuotiaista tai sitä vanhemmista oli vielä työ- tai virkasuhde.

Kuvio 19. Vakituiset työ- ja virkasuhteet eri ikäryhmissä ja eri sukupuolilla (n = 223)

Vajaa kolmasosa (30 %) vastaajista kertoi käyvänsä työssä tilapäisesti. Kaikkein yleisintä tilapäistöiden tekeminen on alle 45-vuotiaiden keskuudessa, joista hieman alle puolet (44 %) ilmoitti tekevänsä tilapäistöitä. Yksi kolmasosa (32 %) 45–64-vuotiaista teki tilapäistöitä kirjailijantyön ohella ja 65-vuotiaista ja sitä vanhemmistakin viidennes (19 %).

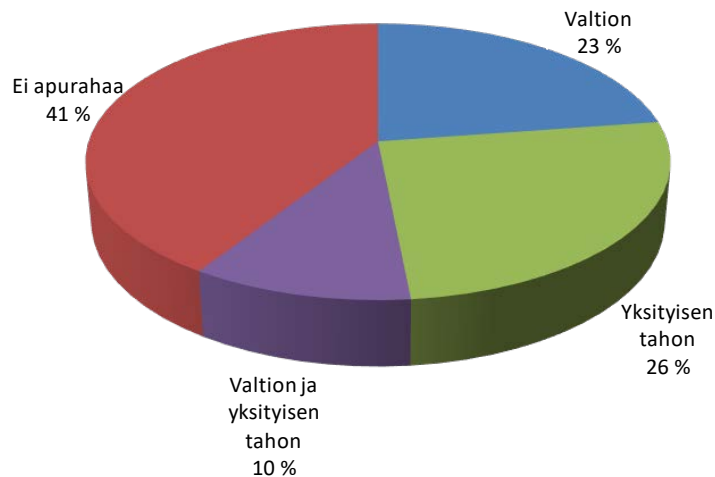
Kuvio 20. Tilapäistöissä käyvien osuus eri ikäryhmissä ja eri sukupuolilla vuonna 2017

3.3 Kirjailijoiden saamat apurahat

Varsinaisten tulojen lisäksi erilaiset apurahat muodostavat merkittävän osan kirjailijakunnan kokonaistuloa. Kyselyyn vastanneista selvästi yli puolet (59 %) kertoi saaneensa apurahaa vuonna 2017. Tarkasteltaessa pidemmän aikavälin kehitystä voidaan huomata, että apurahaa saaneiden kirjailijoihin osuus näyttäisi olevan laskussa. Aikaisempien tutkimusten mukaan apurahaa saaneiden vastaajien osuus oli 72 prosenttia vuonna 2005 ja 69 prosenttia vuonna 2010. Vuonna 2017 apurahan saaneista noin joka neljännellä oli valtion apuraha (23 %) tai jonkin yksityisen tahon, esimerkiksi säätiön, myöntämä apuraha (26 %). Joka kymmenennellä (10 %) vastaajalla oli sekä valtion että jonkin yksityisen tahon myöntämä apuraha. Tämä on selvästi vähemmän kuin vuonna 2010, jolloin noin joka viidennellä (22 %) vastaajalla oli sekä valtion että yksityisen tahon myöntämä apuraha.

Kuvio 21. Saitko apurahaa vuonna 2017? (n = 225)

Apurahaa vuonna 2017 saaneista vastaajista lähes kolme neljäsosaa (71 %) piti apurahaansa erittäin merkittävänä tulonlähteenä toimeentulonsa kannalta. Viidennes (21 %) piti saamansa apurahaa toimeentulonsa kannalta kohtalaisen merkittävänä ja vain alle kymmenesosa (8 %) vähäisenä.

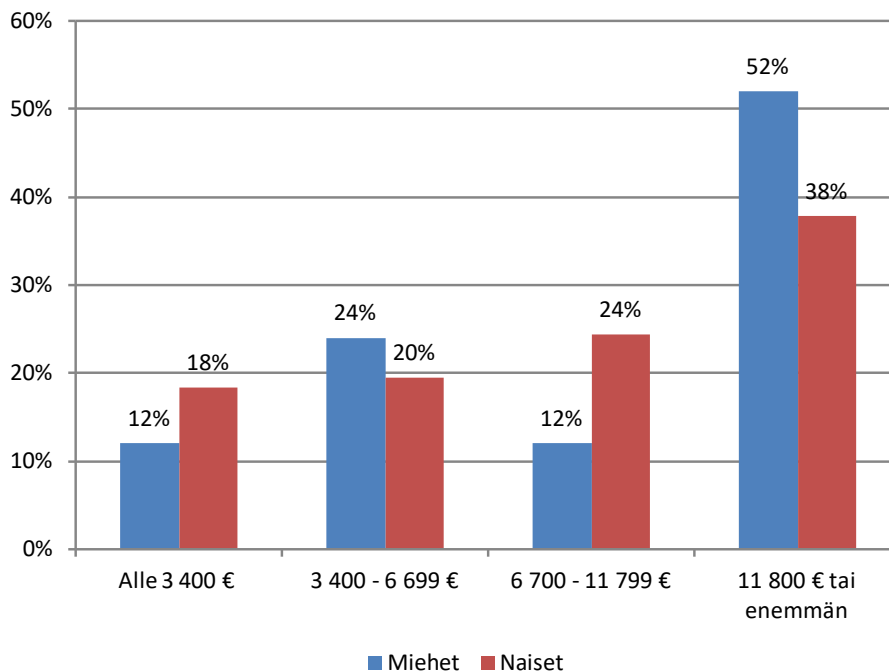
Nyt tehdyn kyselyn valossa näyttää siltä, että apurahojen merkitys on entisestään hieman kasvanut, sillä vuonna 2010 apurahaa saaneista vastaajista kaksi kolmasosaa (66 %) piti apurahaa erittäin merkittävänä tulonlähteenä toimeentulonsa kannalta. Apurahan merkitystä vähäisenä pitäneiden vastaajien osuus on sen sijaan hieman laskenut, sillä vuonna 2010 se oli 11 prosenttia.

Apurahan kasvaessa se myös koetaan entistä tärkeämmäksi oman toimeentulon kannalta. Vastaajista, joiden apuraha oli vähintään 11 800 euroa, käytännössä kaikki (98 %) pitivät saamaansa apurahaa erittäin merkittävänä. Vastaajista, joiden apuraha oli 6700 – 11 799 euroa, kolme neljäsosaa (78 %) piti apurahaa erittäin merkittävänä. Yksikään vastaaja, joka oli vuonna 2017 saanut vähintään 6 700 euron apurahan, ei pitänyt sen merkitystä vähäisenä. Alle 3 400 euron apurahan saaneista vastaajista sen sijaan joka neljäs (27 %) piti sen merkitystä vähäisenä ja vain joka kolmas (36 %) erittäin merkittävänä.

Kirjailijoiden taloudellinen asema Suomessa 2017

Vastaajien vuonna 2017 saamien apurahojen⁸ mediaani oli 9 250 euroa. Vuonna 2017 saatujen apurahojen alakvartiili oli 5 000 euroa ja yläkvartiili noin 19 150 euroa. Vajaa puolet (43 %) vastaajista oli saanut yli 11 800 euroa apurahaa vuonna 2017. Noin joka kuudes (16 %) vastaaja oli saanut apurahaa alle 3 400 euroa. Vuonna 2010 viidennes (21 %) vastaajista oli saanut 3 400 – 6 699 euroa apurahaa. Vähintään 11 800 euron apurahan saaneiden mieskirjailijoiden osuus on noussut 41 prosentista 52 prosenttiin, kun naiskirjailijoilla suurimpia apurahoja saavien osuus pysyi suunnilleen vuoden 2010 tasolla (37 %). Vuoteen 2010 verrattuna alle 3 400 euron apurahan saaneiden naisten osuus kasvoi jonkin verran, kun taas miehillä se laski hieman.

Kuvio 22. Apurahat sukupuolen mukaan vuonna 2017 (n = 132)

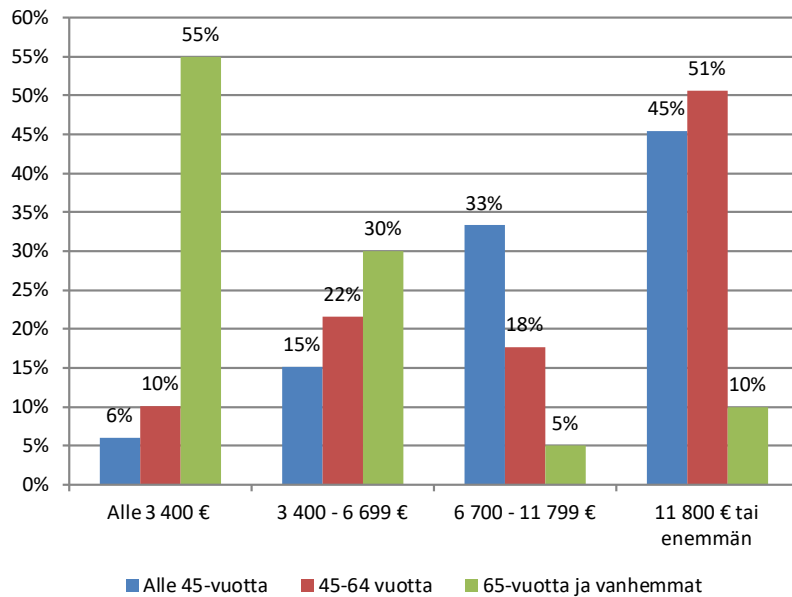

Nyt tehdyn tutkimuksen valossa näyttää siltä, että vähintään 65-vuotiaat kirjailijat saavat enemmän pieniä apurahoja kuin aiemmin. Vuonna 2010 noin viidennes (22 %) vähintään 65-vuotiaista kirjailijoista sai apurahaa, joka oli alle 3 400 euroa. Vuonna 2017 yli puolet (55 %) 65-vuotiaista kirjailijoista sai alle 3 400 euron apurahaa. Vuoteen 2010 verrattuna alle 3 400 euron apurahan saaneiden alle 45-vuotiaiden kirjailijoiden osuus laski 12 prosentista 6 prosenttiin. Täytyy myös huomioida, että yli 11 800 euron apurahan saaneiden alle 45-vuotiaiden kirjailijoiden osuus nousi 42 prosentista 46 prosenttiin.

⁸ Luku pitää sisällään kirjailijan kaikki eri lähteistä saamat apurahat.

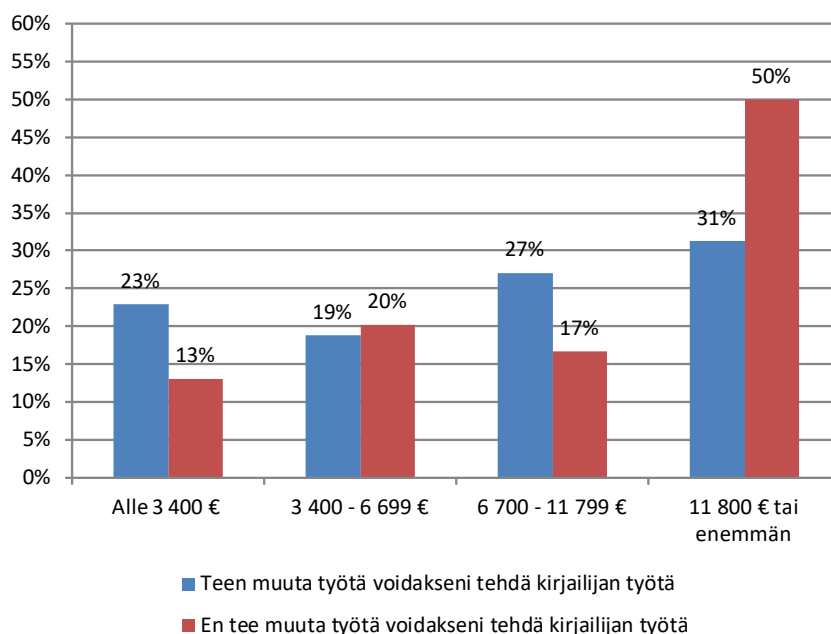
Kirjailijoiden taloudellinen asema Suomessa 2017

Kuvio 23. Apurahat ikäryhmittäin vuonna 2017 (n = 132)

Alle 3 400 euron apurahansaaneista joka neljäs (23 %) tekee oman ilmoituksensa mukaan jotain muuta työtä voidakseen tehdä kirjailijan työtä. Tämä on jonkin verran suurempi osuus kuin vuonna 2010 (13 %). Vastaajista joiden apuraha vuonna 2017 oli yli 11 800 euroa, puolet (50 %) ei tehnyt muuta voidakseen tehdä kirjailijan työtä. Tällaisten vastaajien osuus on kasvanut hieman vuodesta 2010 (45 %). Toisaalta suurimpia apurahoja saaneista vastaajista kolmannes (31 %) tekee edelleen muita töitä voidakseen tehdä kirjailijan työtä. Vuonna 2010 vastaava osuus oli myös kolmannes (32 %).

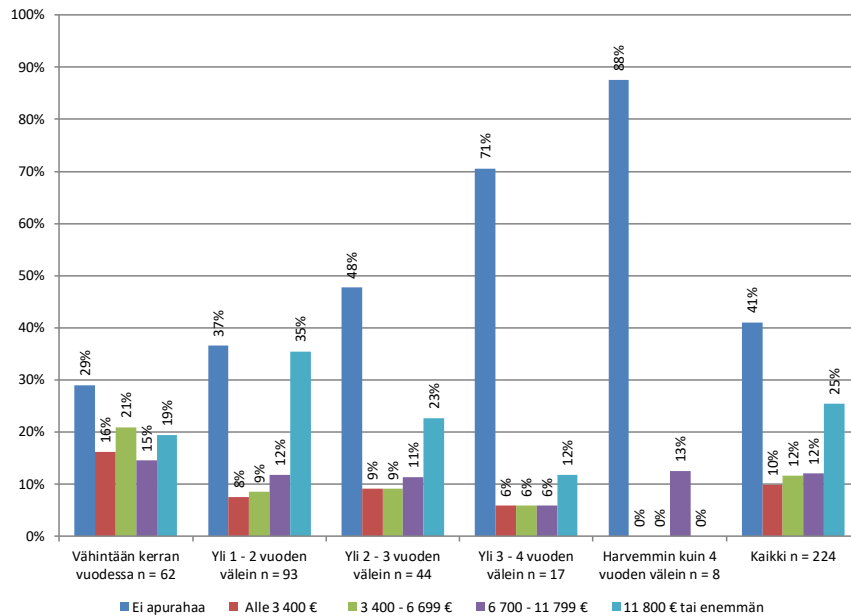
Kuvio 24. Apurahojen vaikutus muun kuin kaunokirjallisen työn tekemiseen vuonna 2017 (n = 132)

Kirjailijoiden taloudellinen asema Suomessa 2017

Julkaisutahdin hidastuminen näyttäisi nyt tehdyn kyselyn valossa vaikuttavan apurahan saamiseen. Toisaalta apurahatta jääminen voi hidastaa julkaisutahtia. Vastaajista, jotka julkaisevat vähintään kerran vuodessa, reilulla neljänneksellä (29 %) ei ollut apurahaa. Sen sijaan vastaajista, jotka ovat julkaisseet 3-4 vuoden välein, lähes kolmella neljästä (71 %) ei ollut apurahaa vuonna 2017.

Kuvio 25. Julkaisutahdin vaikutus apurahoihin vuonna 2017 (n = 224)

3.4 Kirjailijoiden eläketurva

3.4.1 Valtion ylimääräinen taiteilijaeläke

Kyselyssä selvitettiin myös Suomen Kirjailijaliiton jäsenistön eläketilannetta. Kyselyyn osallistuneista noin kolmannes (36 %) on ylittänyt virallisen 65 vuoden eläkeiän. Näin ollen eläkkeellä on merkittävä vaikutus näiden kirjailijoiden taloudelliseen tilanteeseen.

Valtion ylimääräinen taiteilijaeläke⁹ voidaan myöntää tunnustukseksi ansiokkaasta toiminnasta luovana tai esittävänä taiteilijana taiteilijalle, joka asuu tai on asunut pysyvästi Suomessa. Eläkkeen saajan tulee olla vähintään 60-vuotias tai pysyvästi työkyvytön. Jos hakijan eläke- ja muut pysyvät tulot kansaneläkettä lukuun ottamatta ovat alle 1 328,69 euroa kuukaudessa (2017), hän voi saada täyden eläkkeen. Jos hakijan tulot ovat 1 328,69–2 657,38 euroa kuukaudessa (2017), hän voi saada osaeläkkeen. Jos hakijan tulot ovat tätä suuremmat hänelle ei voida myöntää taiteilijaeläkettä. Yksikään kyselyyn osallistunut alle 60-vuotias henkilö ei saanut valtion ylimääräistä taiteilijaeläkettä.

Vähintään 60–vuotiaista vastaajista taiteilijaeläkettä sai noin joka seismäs (15 %). Heistä kolme neljäsosaa (12 henkilöä) sai täyseläkettä ja neljännes (4 henkilöä) osaeläkettä.

3.4.2 Yrittäjän eläkevakuutus (YEL) ja apurahansaajan eläkevakuutus (MYEL)

Noin joka kahdeksannella vastaajalla (12 %) oli yrittäjän eläkevakuutus¹⁰ (YEL) ja joka kolmannella (33 %) apurahansaajan eläkevakuutus¹¹ (MYEL). Yrittäjäläkevakuutus tulee olla niillä kirjailijoilla, joiden niin sanottu YEL-työtulo on vähintään 7 645,25 euroa (2017). Käytännössä tämä tarkoittaa noin 10 000 euron vuosiansioita kirjailijan työstä. Noin 17 prosenttia kyselyyn vastanneista sai vuonna 2017 YEL:n perusteella kertynyttä vanhuuseläkettä.

⁹ Valtion ylimääräinen taiteilijaeläke (75/1974, muut.929/1984 ja 974/1992) voidaan myöntää valtion talousarvioon tarkoitusta varten otetun määrärahan rajoissa. Eläke on veronalaista tuloa ja se voidaan myöntää täytenä eläkkeenä tai osaeläkkeenä. Täyden taiteilijaeläkkeen suuruus on 1.1.2018 alkaen 1343,98 euroa kuukaudessa. Osaeläke on siitä puolet, 671,99 euroa.

¹⁰ Itsenäisen yrittäjän eläketurvasta on säädetty yrittäjäneläkelaisissa (YEL). Yrittäjän, joka tekee ansiotyötä olematta tässä työssään työ- tai virkasuhteessa, on otettava itselleen yrittäjän eläkelain mukainen vakuutus. YEL vakuutus on otettava, jos yrittäjä on 18–68-vuotias/yrittäjätoiminta on jatkunut yhdenjaksoisesti vähintään neljä kuukautta yrittäjän täytettyä 18 vuotta/yrittäjän työtulo on keskimäärin vähintään laissa määritellyn alarajan suuruinen. Alaraja oli 7 645,25 euroa vuodessa vuonna 2017.

¹¹ Maatalousyrittäjän eläkelain mukainen MYEL-vakuutus koskee apurahansaajia, joille on myönnetty Suomesta taiteelliseen tai tieteelliseen toimintaan tarkoitettu apuraha. Lain mukaan vakuutusvelvollisuus koskee kaikkia niitä Suomen sosiaaliturvan piiriin kuuluvia apurahansaajia, jotka ovat saaneet Suomesta myönnetyn työskentelyapurahan. Apurahan tulee olla tarkoitettu vähintään neljän kuukauden taiteelliseen tai tieteelliseen työskentelyyn Suomessa ja määrältään sen on oltava vähintään 1 276,04 euroa.

4 ERILAISET TAUSTAMUUTTUJAT JA TALOUDELLINEN ASEMA

Tässä luvussa tarkastellaan vastaajien taloudellista asemaa ja tulonmuodostusta erilaisten taustamuuttujien valossa. Tarkastelun kohteena ovat eri sukupuolta ja eri ikäryhmiä edustavat vastaajat sekä apurahaa saavat ja saamattomat vastaajat. Lisäksi selvitetään ansiotyön vaikutusta vastaajien kaunokirjallisesta työstä saamiin tuloihin. Tarkastelun kohteena ovat myös kirjallisuuslajin, viimeisimmän kirjan julkaisuajankohdan ja julkaisutahdin vaikutus vastaajien kirjailijan työstä saamiin tuloihin. Eri ryhmiä vertaillaan sen mukaan, mikä on tarkoituksenmukaista. Kaikissa tarkasteltavana olevissa ryhmissä käytetään keskituloa kuvaamassa mediaania.

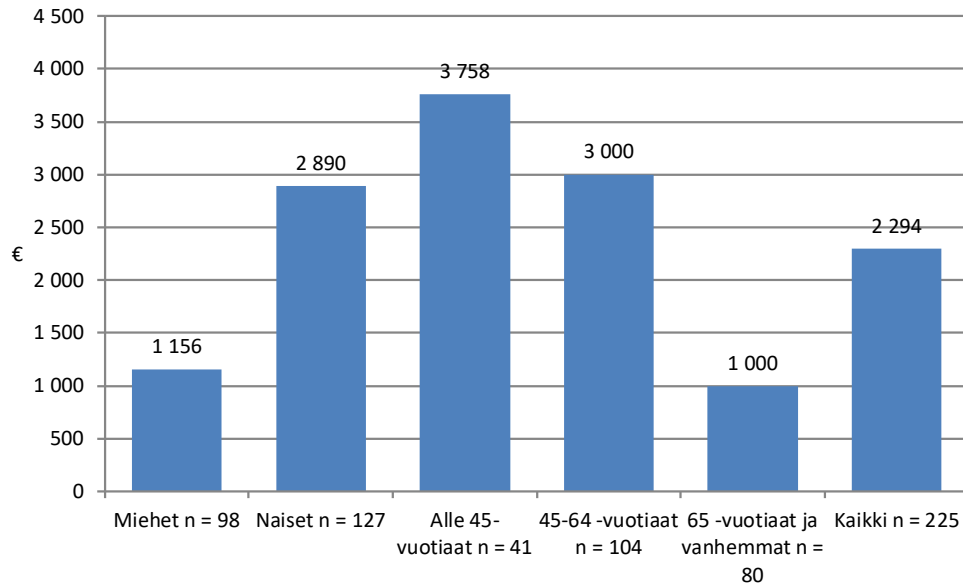
Tutkimusvastausten perusteella näyttää siltä, että alle 45-vuotiaiden kirjailijoiden kaunokirjallisesta työstä saamat tulot ovat kaikkein korkeimmat ja 65-vuotiaiden ja tätä vanhempien tulot kaikkein vähäisimmät (ks. kuvio 29). Vuonna 2017 alle 45-vuotiaiden kirjailijoiden kaunokirjallisesta työstä saamiin tuloihin mediaani oli 3 758 euroa. 45–64-vuotiaiden kirjailijoiden mediaanitulot kaunokirjallisesta työstä olivat 3 000 euroa ja 65-vuotiaiden ja tätä vanhempien vain 1 000 euroa.

Kyselytutkimuksen vastausten perusteella naiset näyttävät ansaitsevat keskimäärin selvästi enemmän kaunokirjallisesta työstä: vuonna 2017 naiskirjailijoiden keskitulo (mediaani) oli 2 890 euroa ja mieskirjailijoiden 1 156 euroa. Miesten mediaanitulot olivat matalammat ja naisten mediaanitulot taas korkeammat vuonna 2017 kuin vuonna 2010¹². Miesten ja naisten mediaanitulojen eroja arvioitaessa on myös huomioitava niiden tulojen hajonta, jotka ovat naisilla miehiä pienempiä. Miesten tulojen alakvartiili on pienempi kuin naisten, mutta toisaalta yläkvartiili on noin kaksinkertainen naisten yläkvartiiliin verrattuna. Tämä näkyy myös siinä, että kaunokirjallisen työn tulojen keskiarvo on miehillä noin 70 prosenttia korkeampi kuin naisilla.

¹² Vuonna 2010 naisten mediaanitulot olivat 2 000 euroa ja miesten 2 044 euroa.

Kirjailijoiden taloudellinen asema Suomessa 2017

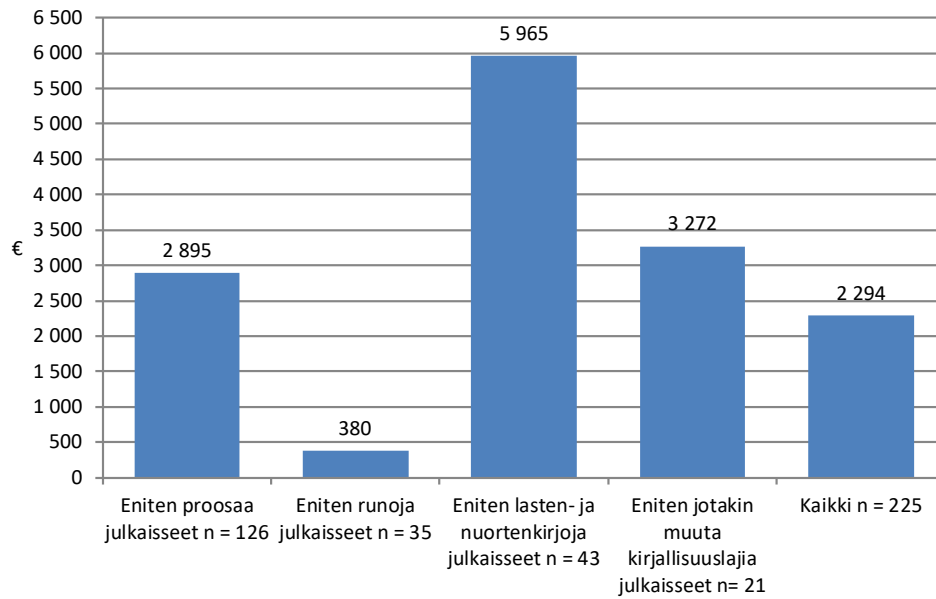
Kuvio 26. Verolliset tulot kaunokirjallisesta työstä iän ja sukupuolen mukaan vuonna 2017

Eri kirjallisuuslajit kerryttävät kirjailijoille hieman eri tavalla tuloja. Eniten proosaa julkaisevien kirjailijoiden keskimääräiset (mediaani) tulot kaunokirjallisesta työstä olivat 2 895 euroa. Lasten- ja nuortenkirjoja kirjoittavien kirjailijoiden mediaanitulot kaunokirjallisesta työstä nousivat selvästi korkeimmiksi, 5 965 euroon. Lasten- ja nuortenkirjoja kirjoittavien kirjailijoiden muita kirjailijaryhmiä korkeampien mediaanitulojen taustalla on useita tekijöitä. Lasten- ja nuortenkirjailijoiden saamien lainauskorvausten mediaani oli 2 902 € eli noin kolminkertainen koko aineiston mediaaniin verrattuna. Myös tilitykset kustantajalta (mediaani) olivat jonkin verran keskimääräistä korkeampia. Lisäksi on huomioitava, että vastaajajoukon suhteellisen pienessä Lasten- ja nuortenkirjailijoiden -ryhmässä on keskimääräistä enemmän ”paremmin tienaavia kirjailijoita”. Runoilijoiden keskiansiot kaunokirjallisesta työstä jäivät sen sijaan 380 euroon. Muiden kirjallisuuslajien edustajien määrä oli varsin vähäinen, joten ne on tässä esityksessä huomioitu yhtenä ryhmänä. Muiden kirjallisuuslajien edustajien keskitulot vuonna 2017 olivat 2 294 euroa.

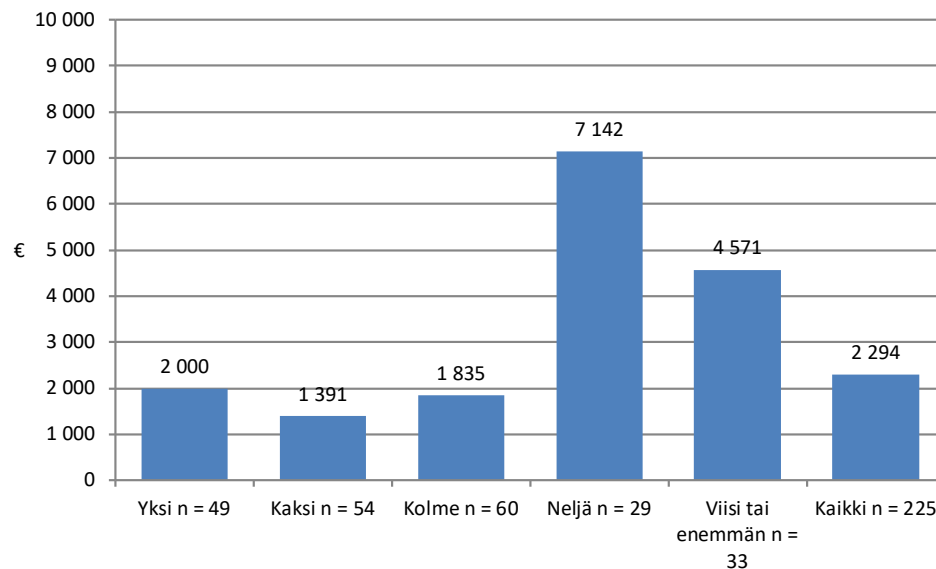
Kirjailijoiden taloudellinen asema Suomessa 2017

Kuvio 27. Verolliset tulot kaunokirjallisesta työstä kirjallisuuslajeittain 2017

Se kuinka montaa eri kirjallisuuslajeja julkaisee vaikuttaa myös tulonmuodostukseen. Kirjallisuuslajien määrän ja tulojen määrän suhde ei kuitenkaan ole aivan yksiselitteinen.

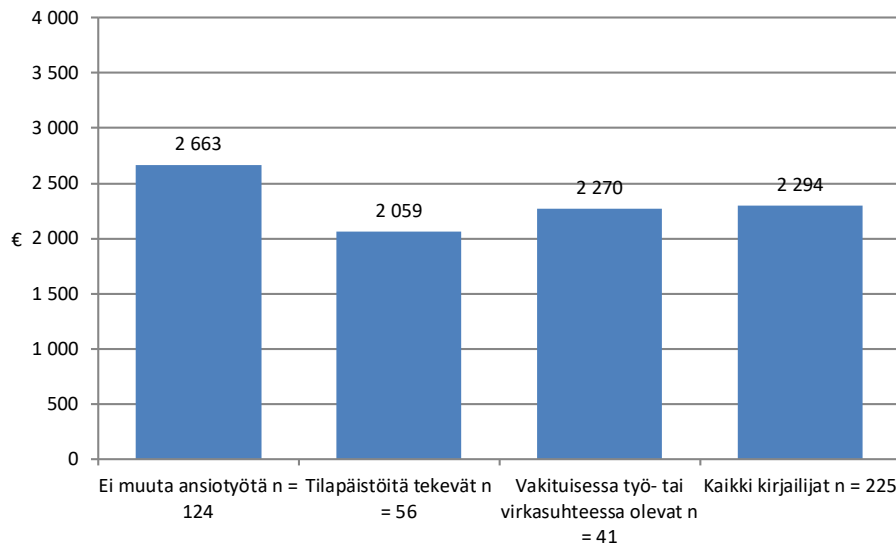
Kuvio 28. Verolliset tulot kaunokirjallisesta työstä sen mukaan, kuinka montaa kirjallisuuden lajia kirjailija on julkaissut (n = 225)

Tarkasteltaessa ansiotyössä käyvien ja ansiotyössä käymättömien kaunokirjallisesta työstä saatuja tuloja vuonna 2017 voidaan havaita, että muussa ansiotyössä käymättömien kirjailijoiden keskitulo kaunokirjallisesta työstä (mediaani) 2 663 euroa oli vain hieman korkeampi kuin tilapäistöitä tekevien keskitulo 2 059 euroa tai kuin työtai virkasuhteessa olevien keskitulo 2 270 euroa (ks. kuvio 29).

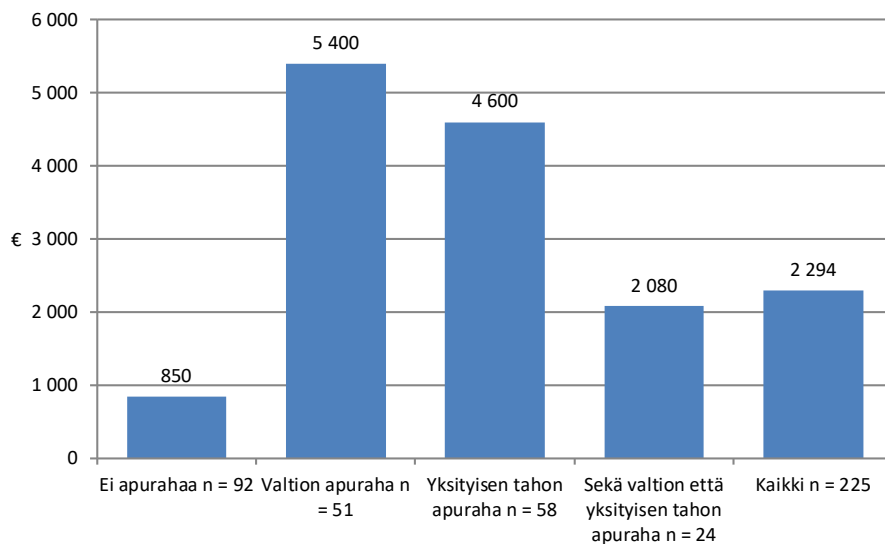
Kirjailijoiden taloudellinen asema Suomessa 2017

Kuvio 29. Verolliset tulot kaunokirjallisesta työstä ansiotyössä käyvillä ja ansiotyössä käymättömillä vuonna 2017

Kyselyyn osallistuneiden vastaukset osoittavat, että apurahaa vuonna 2017 saaneiden kirjailijoiden kaunokirjallisesta työstä saamien tulojen mediaani on korkeampi kuin näitä etuisuuksia saamattomien mediaanitulot (ks. kuvio 35). Vastaaajien, jotka eivät saaneet apurahoja vuonna 2017, mediaanitulot olivat vain 850 euroa. Kirjailijoiden, jotka saivat vain valtion apurahaa, tulot olivat kaikkein korkeimmat (5 400 €). Sekä valtion että yksityisen tahon myöntämää apurahaa saaneiden kirjailijoiden keskiansiot (mediaani) kaunokirjallisesta työstä olivat 2 080 euroa.

Kuvio 30. Verolliset tulot kaunokirjallisesta työstä eri apurahansaajaryhmissä vuonna 2017

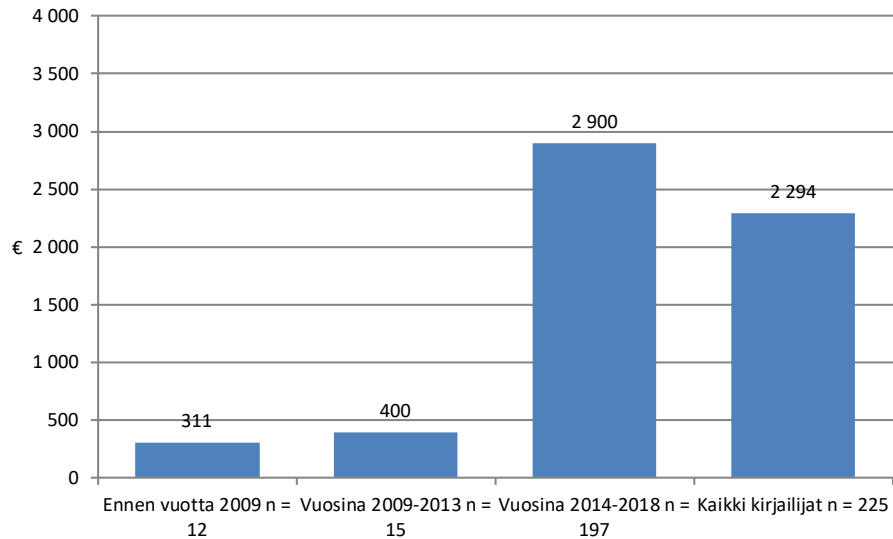

Viimeisimmän kirjan julkaisuajankohta vaikuttaa luonnollisesti kaunokirjallisesta työstä saatuihin tuloihin (ks. kuvio 34). Kirjailijat, jotka eivät olleet julkaisseet kirjaa vuoden 2008 jälkeen, eivät ansaitse juurikaan tuloja kirjailijantyönsä perusteella. Viimeisimmän kirjansa vuosien 2009 ja 2013 välisenä aikana julkaisseilla kirjailijoilla keskitulo (mediaani) ei ole merkittävästi suurempi eli vain 400 euroa. Ne kirjailijat, jotka

Kirjailijoiden taloudellinen asema Suomessa 2017

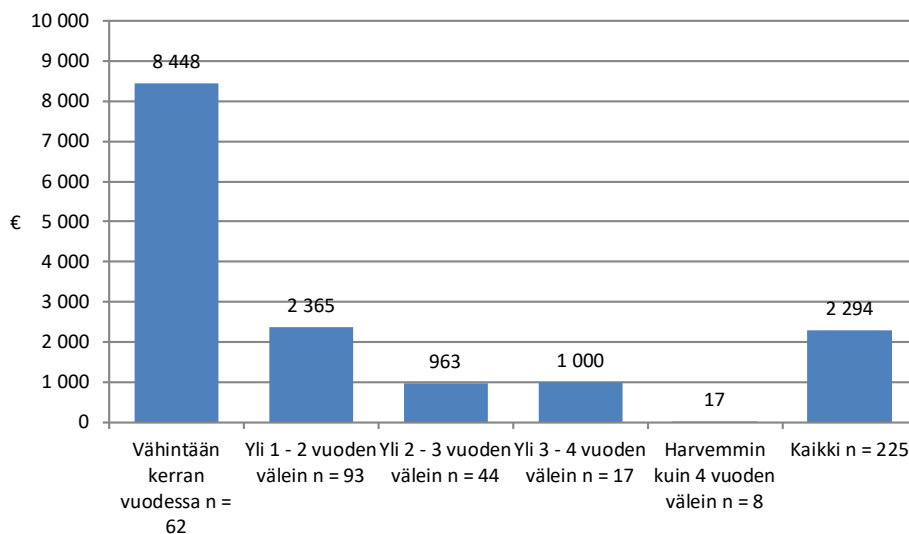
olivat julkaisseet viimeisimmän kirjansa vuonna 2014 tai sen jälkeen, ansaitsivat edellistä ryhmää noin seitsemän kertaa enemmän: heidän tulonsa kaunokirjallisesta työstä olivat keskimäärin 2 900 euroa. Viimeisimmän kirjansa vuonna 2017 tai sen jälkeen julkaisseiden kirjailijoiden mediaanitulot kaunokirjallisesta työstä olivat 5 222 euroa vuonna 2017.

Kuvio 31. Verolliset tulot kaunokirjallisesta työstä eri ajankohtana viimeisimmän kirjansa julkaisseilla

Julkaisutahdilla on erittäin suuri vaikutus kirjailijan kaunokirjallisesta työstä saatuihin tuloihin (ks. kuvio 35). Vähintään kerran vuodessa julkaisevien kirjailijoiden keskitulo (mediaani) kaunokirjallisesta työstä vuonna 2017 oli 8 448 euroa. Tämä on noin kolme ja puolikertainen verrattuna kaikkien kirjailijoiden vuoden 2017 mediaanituloihin (2 294 €). Yli 1–2 kahden vuoden välein julkaisevat kirjailijat ansaitsivat jo selvästi edellistä ryhmää vähemmän: heidän tulonsa kaunokirjallisesta työstä olivat keskimäärin 2 365 euroa vuonna 2017. Yli neljän vuoden välein julkaisevien kirjailijoiden tulot kaunokirjallisesta työstä jäivät olemattomiksi (17 €).

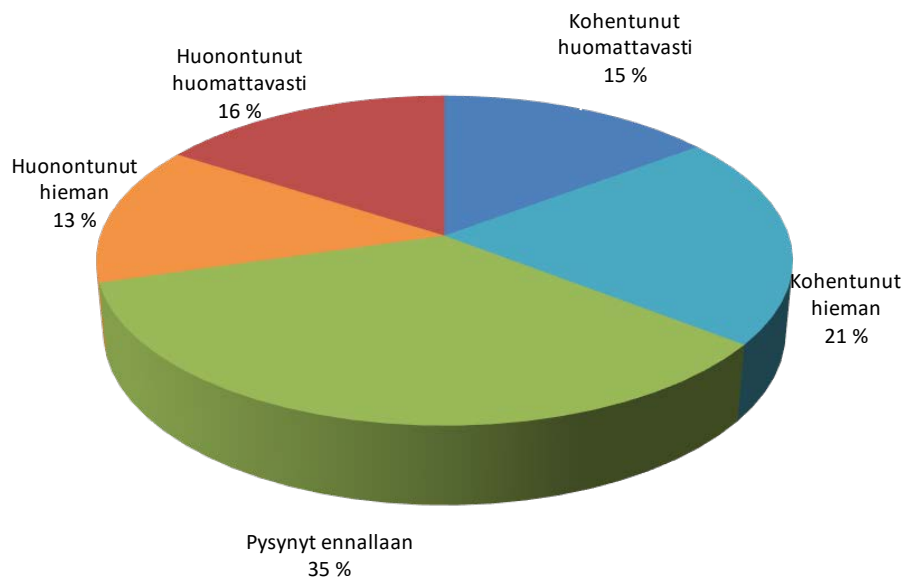
Kuvio 32. Julkaisutahdin vaikutus kaunokirjallisesta työstä saatuihin verollisiin tuloihin vuonna 2017

5 MUUTOKSET KIRJAILIJOIDEN TALOUDELLISESSA ASEMASSA

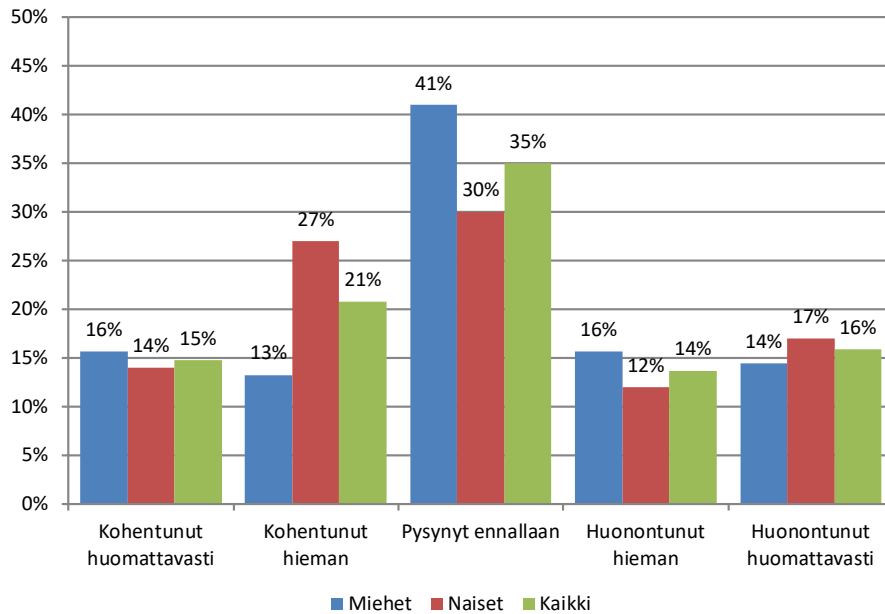
Kirjailijoiden kaunokirjallisesta työstä saama tulotaso on varsin alhainen ja tulot ovat hyvin epävakaat ja vaihtelevat vuosittain. Vuonna 2011 toteutettuun kyselyyn osallistuneita vastaajia pyydettiin arvioimaan, miten heidän taloudellinen tilanteensa oli muuttunut vuosien 2010 ja 2017 välisenä aikana. Kolmannes vastaajista arvioi taloudellisen tilanteensa pysyneen tarkasteluajanjaksona ennallaan. Yli neljännes (29 %) vastaajista arvioi, että heidän taloudellinen tilanteensa oli heikentynyt ja reilu kolmannes (36 %) arvioi taloudellisen tilanteensa kohentuneen. Nais- ja mieskirjailijoiden näkemyksissä taloudellisen tilanteensa kehityksestä oli jonkin verran eroja. Yli 40 prosenttia naisista (41 %) arvioi taloudellisen tilanteensa parantuneen, kun vastaava luku miehillä oli 29 prosenttia. Naisista 30 prosenttia ja miehistä hieman yli 40 prosenttia oli sitä mieltä, että heidän taloudellinen tilanteensa on pysynyt ennallaan.

Kuvio 33. Taloudellisen tilanteen kehitys vuosien 2010 ja 2017 välisenä aikana (n = 183)

Kirjailijoiden taloudellinen asema Suomessa 2017

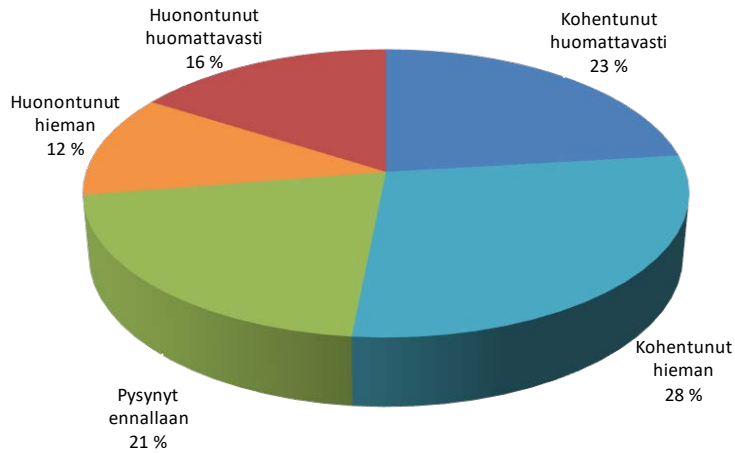
Kuvio 34. Taloudellisen tilanteen kehitys vuosien 2010 ja 2017 välisenä aikana sukupuolen mukaan

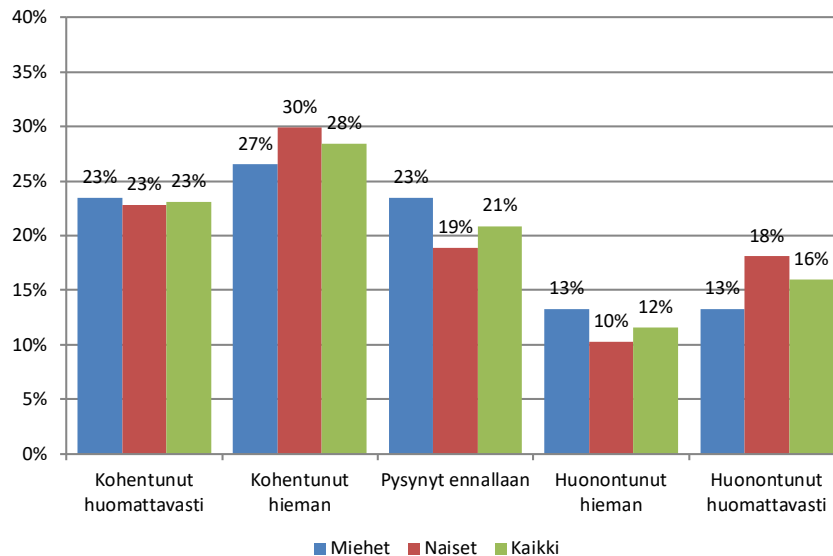
Vastaajat arvioivat myös sitä, miten heidän taloudellinen tilanteensa on muuttunut kirjailijanuran alkua ajoista nykypäivään. Puolet vastaajista (51 %) arvioi taloudellisen tilanteensa parantuneen ainakin jonkin verran kirjailijanuran ensivuosisista. Taloudellisen tilanteensa arvioi pysyneen ennallaan viidennes (21 %) vastaajista. Joka neljäs (28 %) katsoi taloudellisen tilanteensa huonontuneen ainakin jonkin verran kirjailijanuransa alkua ajoista. Vastausten perusteella näyttää siltä, että miesten ja naisten taloudellinen tilanne kirjailijanuran alkua ajoista nykypäivään on kehittynyt pääsääntäisesti samansuuntaisesti: kun 50 prosenttia mieskirjailijoista arvioi taloudellisen tilanteensa kohentuneen, niin naiskirjailijoiden keskuudessa näin vastanneiden osuus oli 53 prosenttia. Neljännes sekä naiskirjailijoista (28 %) että mieskirjailijoista (26 %) oli sitä mieltä, että heidän taloudellinen tilanteensa on huonontunut kirjailijanuran alusta. Kyselyyn vastanneista naisista viidennes (18 %) arvioi taloudellisen tilanteensa huonontuneen huomattavasti. Tämä oli hieman suurempi osuus kuin miehillä (13 %).

Kirjailijoiden taloudellinen asema Suomessa 2017

Kuvio 35. Taloudellisen tilanteen kehitys kirjailijan uran alkuajoista nykypäivään (n = 225)

Kuvio 36. Taloudellisen tilanteen kehitys kirjailijan uran alkuajoista nykypäivään sukupuolen mukaan

Vastaajilta kysyttiin avoimella kysymyksellä sitä, mitkä syyt ovat vaikuttaneet taloudellisen tilanteen paranemiseen tai huonontumiseen. Yhdeksän kymmenestä vastaajasta (86 %) oli vastannut avoimeen kysymykseen. Kirjailijoiden avoimista vastauksista nousi selvästi esille muutamia keskeisiä taloudellisen tilanteen kehittymiseen vaikuttavia seikkoja. Monet vastaajat olivat sitä mieltä, että lisääntyneet apurahat sekä lainauskorvaukset olivat kohentaneet heidän taloudellista asemaansa. Taloudellisen tilanteen parantumiseen oli vaikuttanut myös kirjailijanuralla edistyminen sekä tunnettuuden lisääntyminen. Varsin monet vastaajat olivat myös sitä mieltä, että edellä mainituilla seikoilla on myös vaikutusta saatujen apurahojen määrän kasvuun. Taloudellista tilannetta parantava tekijänä mainittiin myös muista kuin varsinaisesta kirjailijan työstä saadut tulot.

Kirjailijoiden taloudellinen asema Suomessa 2017

Taloudellisen tilanteen huononemiseen vaikuttivat samat tekijät, kuten esimerkiksi apurahojen vähentyminen, vastaajan jääminen pois muista töistä ja kirjailijanuran kehityksen pysähtyminen tai taantuminen. Osa vastaajista piti tilanteen huonontumisen syynä sairautta ja ikääntymisen myötä tapahtunutta julkaisutahdin hidastumista sekä eläköitymistä.

LIITE 1: Tutkimuksessa käytetty kysymyslomake

KIRJAILIJOIDEN TALOUDELLINEN ASEMA SUOMESSA VUONNA 2017

Kyselyyn vastaamista varten kannattaa ottaa esille verottajan lähettämät vuotta 2017 koskevat tulotiedot, sieltä löydät tarpeelliset tiedot kyselyn täyttämistä varten. Kaikki vastaukset käsitellään nimettöminä ja ehdottoman luottamuksellisina. Vastauksia ei käsittele kukaan muu kuin tämän tutkimuksen tutkijat ja heillä on kaikissa tutkimukseen liittyvissä asioissa vaitiolovelvollisuus. Tutkimusraportissa ei esitetä yksittäisten vastaajien tietoja, vaan kaikki tulokset esitetään siten että yksittäistä vastaajaa ei voida tunnistaa.

Lisätietoja asiasta antaa liiton toimistossa toiminnanjohtaja Suvi Oinonen, p. 040 5820 999 ja Turun yliopistossa tutkimuspäällikkö Mikko Grönlund, p. 044 5947 545.

I TAUSTATIEDOT

1. Sukupuoli: Nainen ____ Mies ____ Muu ____

2. Syntymävuosi _____

3. Koulutusaste: (valitse vain korkein koulutustaso)

Perusaste (kansa-, keski- ja peruskoulun tutkinnot) _____

Keskiaste (ylioppilastutkinto, ammatillinen perustutkinto) _____

Alin korkea-aste (ent. opistoaste, teknikon, merkonomien ja sairaanhoitajan tutkinnot, jotka eivät ole ammattikorkeakoulututkintoja)

Alempi korkeakouluaste (AMK tutkinnot ja alemmat korkeakoulututkinnot) _____

Ylempi korkeakouluaste (maisteritutkinnot) _____

Tutkijakoulutusaste (tieteelliset lisensiaatin ja tohtorin tutkinnot) _____

4. Ensimmäisen kirjan julkaisuvuosi: _____

5. Viimeisimmän kirjan julkaisuvuosi: _____

6. Julkaistujen kirjojen kokonaismäärä: _____

7. Oletko julkaissut useamman kustantajan kautta? Ei ____ Kyllä ____

Jos kyllä, kuinka monen eri kustantajan kautta olet julkaissut: ____ (lukumäärä)

Kirjailijoiden taloudellinen asema Suomessa 2017

8. Missä muodossa kirjojasi on julkaistu vuoden 2010 jälkeen? Rastita sopivat vaihtoehdot.

Kovakantisena _____
Pehmeäkantisena (ei pokkari) _____
Pokkarina _____
Kirjakerhossa _____
Äänikirjana _____
Sähkökirjana _____

9. Mitkä olivat viimeisimmän kirjasi kustannussopimuksen tekijänpalkkioprosentit?

Kovakantisesta _____%
Pehmeäkantisesta (ei pokkari) _____%
Pokkarista _____%
Kirjakerhosta _____%
Äänikirjasta _____%
Sähkökirjasta _____%

10. Onko kirjastasi tehty dramatisointeja? Ei _____ Kyllä _____

11. Minkälaisia dramatisointeja kirjastasi on tehty? Rastita sopivat vaihtoehdot.

Elokuvia _____ Näytelmiä _____ Tv-sarjoja _____
Kuunnelmia _____ Muuta _____, mitä? _____

12. Onko kirjojesi oikeuksia myyty ulkomaille? Ei _____ Kyllä _____

13. Moneenko kirjan _____ ja moneenko maahan _____

14. Mitä kirjallisuuden lajia olet julkaissut (numerointi 1-x siten että ykkösen saa se mitä olet julkaissut eniten)

Proosa _____
Runot _____
Lasten- ja nuortenkirjat _____
Novellit _____
Esseet _____
Draamatyöt* _____
Laulun sanoitukset _____
Oppikirjatytöt _____

**näytelmä- tv- ja kuunnelmakäsikirjoitukset tms.*

Kirjailijoiden taloudellinen asema Suomessa 2017

II TALOUDELLINEN ASEMASI VUONNA 2017

KAUNOKIRJALLISESTA TYÖSTÄ SAATU TULO

Seuraavissa kohdissa ilmoitetaan ainoastaan kaunokirjallisesta työstä saadut tulot vuodelta 2017. Esimerkiksi esiintymistä tai lehtikolumneista saadut palkkiot ja muut kirjailijan työhön liittyvät tulot kysytään myöhemmin, niitä ei merkitä tähän. Tulot ilmoitetaan bruttomääräisinä, eli niistä ei vähennetä ennakonpidätystä.

15. Paljonko sait verollista tuloa kirjailijan työstä vuonna 2017 yhteensä? _____ euroa

16. Erittele eri tulonlähteistä saamasi tulot alla olevan jaottelun mukaisesti. Ilmoita tiedot euroina:

Kustantajalta saadut tilitykset _____ euroa

Tulot ulkomailta (esimerkiksi kustantajan kautta saadut
ulkomaiset tilitykset tai muut tulot ulkomailta) _____ euroa

Lainauskorvaus _____ euroa

Tulot kirjoitasi tehdyistä näytelmistä, elokuvista,
kuunnelmista yms. _____ euroa

Tulot käsikirjoitustöistä (kuunnelmat, elokuvat, tv-käsikirjoitukset yms.) _____ euroa

Muut tekijänoikeuskorvaukset* _____ euroa

**Sisältää mm. tekijänoikeusjärjestöistä saadut korvaukset (ei lainauskorvaus) ja muut korvaukset teosten käytöstä*

MUU KIRJAILIJAN TYÖ JA KIRJAILIJAN TYÖHÖN LIITTYVÄ TYÖ

Seuraavaksi ilmoitetaan kirjailijan työhön liittyvät muut tulot vuodelta 2017. Näitä ovat tulot, joita olet kirjailijana saanut esimerkiksi esiintymistä, lehtityöstä (kolumnit, esseet tms.) ja kirjoittamisen opettamisesta. Tulot ilmoitetaan bruttomääräisinä, eli niistä ei vähennetä ennakonpidätystä.

17. Paljonko sait verollista tuloa muista kirjailijan työhön liittyvistä töistä? Ilmoita tulot euroina.

Muut kirjoitustyöt (esim. palkkiot lehdistä) _____ euroa

Esiintymispalkkiot _____ euroa

Palkkiot kirjoittamisen opettamisesta _____ euroa

Muut _____ euroa

Kirjailijoiden taloudellinen asema Suomessa 2017

APURAHAT

18. Oliko sinulla vuonna 2017 valtion apuraha?

Ei ___ Kyllä ___, _____ euroa

19. Oliko sinulla vuonna 2017 yksityisen tahon esim. säätiön apuraha?

Ei ___ Kyllä ___, _____ euroa

20. Jos sait, niin miten merkittävä tämä tulonlähde on ollut toimeentulosi kannalta?

Erittäin merkittävä ___ Kohtalaisen merkittävä ___ Vähäinen ___

PALKINNOT

21. Saitko kirjallisuuspalkinnon vuonna 2017?

Ei ___ Kyllä ___, mikä palkinto? _____

22. Kuinka suuri palkinto oli? _____ euroa

MUU TYÖ JA MUUSTA TYÖSTÄ SAATU TULO

Seuraavissa kohdissa kysytään töistä, jotka eivät liity kirjailijan ammattiin

23. Teitkö jotain muuta työtä voidaksesi tehdä kirjailijan työtä?

Ei ___ Kyllä ___

24. Oliko sinulla vuonna 2017 vakituinen työ tai virkasuhde?

Ei _____ Kyllä ___, mikä? (nimike) _____

25. Teitkö vuonna 2017 kirjailijan työn ohella tilapäistöitä tai töitä määräaikaisessa työsuhteessa?

Ei ___ Kyllä ___ > mitä _____

Kirjailijoiden taloudellinen asema Suomessa 2017

ELÄKKEET JA TULOJEN ELÄKEVAKUUTTAMINEN

26. Oliko sinulla vuonna 2017 yrittäjäeläkevakuutus (YEL)?

Ei ___ Kyllä ___ mikä oli vakuutuksen perustana oleva työtulosi? _____ €

27. Oliko sinulla vuonna 2017 apurahansaajan eläkevakuutus (MYEL)

Ei ___ Kyllä ___ mikä oli vakuutuksen perustana oleva apurahasi? _____ €

28. Oliko sinulla vuonna 2017 valtion ylimääräinen taitelijaeläke?

Ei _____

Kyllä, täyseläke _____

Kyllä, osaeläke _____

29. Saatko YEL:n tai MYEL:n perusteella kertynyttä vanhuuseläkettä?

Ei ___ Kyllä ___, kuinka paljon vuodessa? _____ euroa

III OMA ARVIOSI TALOUDELLISESTA TILANTEESTASI VUONNA 2017

Edellinen ”Kirjailijoiden taloudellinen tilanne Suomessa” – tutkimus tehtiin vuoden 2010 tuloista. Jos vastasit tuohon kyselyyn, vastaa sekä kysymykseen 30 että kysymykseen 31. Jos et vastannut edelliseen kyselyyn, siirry suoraan kysymykseen 31.

30. Miten taloudellinen tilanteesi on oman arviosi mukaan muuttunut vuosien 2010 ja 2017 välisenä aikana? (Rastita tilannettasi parhaiten kuvaava vaihtoehto.)

1) kohentunut huomattavasti _____

2) kohentunut hieman _____

3) pysynyt ennallaan _____

4) huonontunut hieman _____

5) huonontunut huomattavasti _____

31. Miten taloudellinen tilanteesi on oman arviosi mukaan muuttunut kirjailijanurasi alkuajoista nykypäivään? (Rastita tilannettasi parhaiten kuvaava vaihtoehto.)

1) kohentunut huomattavasti _____

2) kohentunut hieman _____

3) pysynyt ennallaan _____

4) huonontunut hieman _____

5) huonontunut huomattavasti _____

Kirjailijoiden taloudellinen asema Suomessa 2017

32. Mitkä syyt ovat mielestäsi vaikuttaneet taloudellisen tilanteesi paranemiseen tai huonontumiseen?

Kiitos vastauksistasi.

LIITE 2: Eri ryhmien kirjailijan työstä saamien tulojen mediaani, keskiarvot sekä ala- ja yläkvartiilit

Kirjailijoiden kirjailijan työstä saamat tulot vuonna 2017 /kaikki vastaajat

	Kaunokirjallisesta työstä saadut tulot (€)	Muut kirjailijan työhön liittyvät tulot (€)
Alakvartiili	504	0
Mediaani	2 294	840
Yläkvartiili	9 350	3 345
Keskiarvo	12 896	3 227

Kirjailijoiden kirjailijan työstä saamat tulot vuonna 2017 /naiset

	Kaunokirjallisesta työstä saadut tulot (€)	Muut kirjailijan työhön liittyvät tulot (€)
Alakvartiili	641	0
Mediaani	2 890	981
Yläkvartiili	4 591	3 410
Keskiarvo	9 037	2 941

Kirjailijoiden kirjailijan työstä saamat tulot vuonna 2017 /miehet

	Kaunokirjallisesta työstä saadut tulot (€)	Muut kirjailijan työhön liittyvät tulot (€)
Alakvartiili	351	0
Mediaani	1 156	750
Yläkvartiili	10 000	3 125
Keskiarvo	15 543	3 596

Kirjailijoiden kirjailijan työstä saamat tulot vuonna 2017 /alle 45-vuotiaat

	Kaunokirjallisesta työstä saadut tulot (€)	Muut kirjailijan työhön liittyvät tulot (€)
Alakvartiili	1 122	25
Mediaani	3 758	1 160
Yläkvartiili	15 296	4 750
Keskiarvo	16 968	4 534

Kirjailijoiden kirjailijan työstä saamat tulot vuonna 2017 /45–64-vuotiaat

	Kaunokirjallisesta työstä saadut tulot (€)	Muut kirjailijan työhön liittyvät tulot (€)
Alakvartiili	656	225
Mediaani	3 000	1 663
Yläkvartiili	9 895	4 600
Keskiarvo	14 078	4 209

Kirjailijoiden taloudellinen asema Suomessa 2017

Kirjailijoiden kirjailijan työstä saamat tulot vuonna 2017 /65-vuotiaat ja vanhemmat

	Kaunokirjallisesta työstä saadut tulot (€)	Muut kirjailijan työhön liittyvät tulot (€)
Alakvartiili	291	0
Mediaani	1 000	0
Yläkvartiili	8 223	745
Keskiarvo	9 272	1 279

Kirjailijoiden kirjailijan työstä saamat tulot vuonna 2010 /alle 45-vuotiaat naiset

	Kaunokirjallisesta työstä saadut tulot (€)	Muut kirjailijan työhön liittyvät tulot (€)
Alakvartiili	1 157	76
Mediaani	4 379	1 330
Yläkvartiili	12 495	4 589
Keskiarvo	9 373	3 740

Kirjailijoiden kirjailijan työstä saamat tulot vuonna 2017 /45–64-vuotiaat naiset

	Kaunokirjallisesta työstä saadut tulot (€)	Muut kirjailijan työhön liittyvät tulot (€)
Alakvartiili	938	379
Mediaani	4 537	1 768
Yläkvartiili	9 834	4 635
Keskiarvo	14 700	3 881

Kirjailijoiden kirjailijan työstä saamat tulot vuonna 2017 /65-vuotiaat ja vanhemmat naiset

	Kaunokirjallisesta työstä saadut tulot (€)	Muut kirjailijan työhön liittyvät tulot (€)
Alakvartiili	291	0
Mediaani	1 868	0
Yläkvartiili	8 558	594
Keskiarvo	6 941	1 081

Kirjailijoiden kirjailijan työstä saamat tulot vuonna 2017 /alle 45-vuotiaat miehet

	Kaunokirjallisesta työstä saadut tulot (€)	Muut kirjailijan työhön liittyvät tulot (€)
Alakvartiili	150	0
Mediaani	3 200	400
Yläkvartiili	51 381	4 985
Keskiarvo	43 973	7 358

Kirjailijoiden taloudellinen asema Suomessa 2017

Kirjailijoiden kirjailijan työstä saamat tulot vuonna 2017 /45–64-vuotiaat miehet

	Kaunokirjallisesta työstä saadut tulot (€)	Muut kirjailijan työhön liittyvät tulot (€)
Alakvartiili	430	150
Mediaani	2 394	1475
Yläkvartiili	10 050	5 025
Keskiarvo	13 406	4 564

Kirjailijoiden kirjailijan työstä saamat tulot vuonna 2017 /65-vuotiaat ja vanhemmat miehet

	Kaunokirjallisesta työstä saadut tulot (€)	Muut kirjailijan työhön liittyvät tulot (€)
Alakvartiili	285	0
Mediaani	800	240
Yläkvartiili	4 600	1 100
Keskiarvo	11 722	1 488

Kirjailijoiden kirjailijan työstä saamat tulot vuonna 2017 / työ- tai virkasuhteessa olevat

	Kaunokirjallisesta työstä saadut tulot (€)	Muut kirjailijan työhön liittyvät tulot (€)
Alakvartiili	195	0
Mediaani	2 270	300
Yläkvartiili	8 125	1 963
Keskiarvo	5 584	1 203

Kirjailijoiden kirjailijan työstä saamat tulot vuonna 2017 /tilapäistöitä tekevät

	Kaunokirjallisesta työstä saadut tulot (€)	Muut kirjailijan työhön liittyvät tulot (€)
Alakvartiili	510	263
Mediaani	2 059	1 300
Yläkvartiili	6 559	6 390
Keskiarvo	10 255	4 602

Kirjailijoiden kirjailijan työstä saamat tulot vuonna 2017 /ansiotyössä käymättömät

	Kaunokirjallisesta työstä saadut tulot (€)	Muut kirjailijan työhön liittyvät tulot (€)
Alakvartiili	554	0
Mediaani	2 663	594
Yläkvartiili	13 358	3 095
Keskiarvo	14 778	3 027

Kirjailijoiden taloudellinen asema Suomessa 2017

Kirjailijoiden kirjailijan työstä saamat tulot vuonna 2017 /valtion apurahaa saaneet

	Kaunokirjallisesta työstä saadut tulot (€)	Muut kirjailijan työhön liittyvät tulot (€)
Alakvartiili	1 200	650
Mediaani	5 400	1 800
Yläkvartiili	17 264	4 800
Keskiarvo	16 669	4 541

Kirjailijoiden kirjailijan työstä saamat tulot vuonna 2017 /yksityisen tahon apurahaa saaneet

	Kaunokirjallisesta työstä saadut tulot (€)	Muut kirjailijan työhön liittyvät tulot (€)
Alakvartiili	1 031	0
Mediaani	4 600	1 080
Yläkvartiili	9 684	3 561
Keskiarvo	11 275	3 253

Kirjailijoiden kirjailijan työstä saamat tulot vuonna 2017 /valtion ja yksityisen tahon apurahaa saaneet

	Kaunokirjallisesta työstä saadut tulot (€)	Muut kirjailijan työhön liittyvät tulot (€)
Alakvartiili	518	835
Mediaani	2 080	2 170
Yläkvartiili	4 626	5 754
Keskiarvo	4 821	3 356

Kirjailijoiden kirjailijan työstä saamat tulot vuonna 2017 /ei apurahaa

	Kaunokirjallisesta työstä saadut tulot (€)	Muut kirjailijan työhön liittyvät tulot (€)
Alakvartiili	233	0
Mediaani	850	0
Yläkvartiili	6 628	1 120
Keskiarvo	13 932	2 448

Kirjailijoiden kirjailijan työstä saamat tulot vuonna 2017 /viimeisin kirja ennen vuotta 2009

	Kaunokirjallisesta työstä saadut tulot (€)	Muut kirjailijan työhön liittyvät tulot (€)
Alakvartiili	21	0
Mediaani	311	0
Yläkvartiili	920	96
Keskiarvo	2 257	666

Kirjailijoiden kirjailijan työstä saamat tulot vuonna 2017 /viimeisin kirja vuonna 2009 – 2013

	Kaunokirjallisesta työstä saadut tulot (€)	Muut kirjailijan työhön liittyvät tulot (€)
Alakvartiili	31	0
Mediaani	400	0
Yläkvartiili	3 272	500
Keskiarvo	2 083	1 445

Kirjailijoiden kirjailijan työstä saamat tulot vuonna 2017 /viimeisin kirja 2014 tai sen jälkeen

	Kaunokirjallisesta työstä saadut tulot (€)	Muut kirjailijan työhön liittyvät tulot (€)
Alakvartiili	666	0
Mediaani	2 900	1 100
Yläkvartiili	10 100	3 500
Keskiarvo	14 432	3 535

Kirjailijoiden kirjailijan työstä saamat tulot vuonna 2017 /viimeisin kirja 2017 tai sen jälkeen

	Kaunokirjallisesta työstä saadut tulot (€)	Muut kirjailijan työhön liittyvät tulot (€)
Alakvartiili	881	68
Mediaani	5 222	1 300
Yläkvartiili	17 050	3 614
Keskiarvo	19 624	3 777

Kirjailijoiden kirjailijan työstä saamat tulot vuonna 2017 /julkaisu vähintään kerran vuodessa

	Kaunokirjallisesta työstä saadut tulot (€)	Muut kirjailijan työhön liittyvät tulot (€)
Alakvartiili	2 232	200
Mediaani	8 448	1 412
Yläkvartiili	22 225	5 688
Keskiarvo	26 365	4 827

Kirjailijoiden kirjailijan työstä saamat tulot vuonna 2017 /julkaisu yli 1 - 2 vuoden välein

	Kaunokirjallisesta työstä saadut tulot (€)	Muut kirjailijan työhön liittyvät tulot (€)
Alakvartiili	554	0
Mediaani	2 365	1 000
Yläkvartiili	7 835	2 816
Keskiarvo	11 234	2 935

Kirjailijoiden taloudellinen asema Suomessa 2017

Kirjailijoiden kirjailijan työstä saamat tulot vuonna 2017 /julkaisu yli 2 - 3 vuoden välein

	Kaunokirjallisesta työstä saadut tulot (€)	Muut kirjailijan työhön liittyvät tulot (€)
Alakvartiili	394	0
Mediaani	963	390
Yläkvartiili	4 075	2 244
Keskiarvo	3 882	2 328

Kirjailijoiden kirjailijan työstä saamat tulot vuonna 2017 /julkaisu yli 3 - 4 vuoden välein

	Kaunokirjallisesta työstä saadut tulot (€)	Muut kirjailijan työhön liittyvät tulot (€)
Alakvartiili	13	0
Mediaani	1 000	0
Yläkvartiili	4 368	1 579
Keskiarvo	2 806	2 919

Kirjailijoiden kirjailijan työstä saamat tulot vuonna 2017 /harvemmin kuin 4 vuoden välein

	Kaunokirjallisesta työstä saadut tulot (€)	Muut kirjailijan työhön liittyvät tulot (€)
Alakvartiili	3	0
Mediaani	17	0
Yläkvartiili	182	475
Keskiarvo	448	210

Kirjailijoiden kirjailijan työstä saamat tulot vuonna 2017 /proosa

	Kaunokirjallisesta työstä saadut tulot (€)	Muut kirjailijan työhön liittyvät tulot (€)
Alakvartiili	680	0
Mediaani	2 895	800
Yläkvartiili	10 836	3 467
Keskiarvo	14 978	3 320

Kirjailijoiden kirjailijan työstä saamat tulot vuonna 2017 /runot

	Kaunokirjallisesta työstä saadut tulot (€)	Muut kirjailijan työhön liittyvät tulot (€)
Alakvartiili	78	0
Mediaani	380	600
Yläkvartiili	1 143	1 800
Keskiarvo	1 347	2 583

Kirjailijoiden taloudellinen asema Suomessa 2017

Kirjailijoiden kirjailijan työstä saamat tulot vuonna 2017 /lasten- ja nuortenkirjat

	Kaunokirjallisesta työstä saadut tulot (€)	Muut kirjailijan työhön liittyvät tulot (€)
Alakvartiili	925	0
Mediaani	5 965	631
Yläkvartiili	9 276	3 573
Keskiarvo	17 795	3 864

Kirjailijoiden kirjailijan työstä saamat tulot vuonna 2017 /muut kirjallisuuslajit

	Kaunokirjallisesta työstä saadut tulot (€)	Muut kirjailijan työhön liittyvät tulot (€)
Alakvartiili	721	0
Mediaani	3 272	1 950
Yläkvartiili	10 702	4 800
Keskiarvo	9 614	2 434